

P O W I A T   B I A L S K I

Załącznik do Uchwały Rady
Powiatu w Białej Podlaskiej
Nr XXXVIII/215/2014 z dnia
24-03-2014

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2014 – 2022

BIAŁA PODLASKA 2014

Opracowanie : Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej

SPIS TREŚCI :

Wstęp	3
Rozdział I. Podstawy prawne tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	
1.1. Prawne uwarunkowanie strategii	4
1.2. Podsumowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim 2005 – 2013	6
Rozdział II. Diagnoza aktualnej sytuacji społecznej Powiatu Bialskiego	
2.1. Charakterystyka Powiatu Bialskiego	33
2.2. Struktura demograficzna powiatu	34
2.3. Podział administracyjny	36
Rozdział III. Pomoc Społeczna w Powiecie Bialskim	
3.1. Najważniejsze problemy społeczne w Powiecie Bialskim	42
3.2. Infrastruktura pomocy społecznej w Powiecie Bialskim	55
Rozdział IV. Analiza SWOT	
4.1. Mocne i słabe strony	71
4.2. Szanse i zagrożenia	73
Rozdział V. Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i aktywnej integracji	74
Rozdział VI. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	
6.1. Cele strategiczne, kierunki działań, wskaźniki realizacji strategii	75
6.2. Źródła finansowania ,monitoring, ewaluacja strategii	80

WSTĘP

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim na lata 2014 - 2022 jest wieloletnim dokumentem programowym, decydującym o kierunkach polityki społecznej w Powiecie. Opracowanie i wdrożenie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wymogiem ustawy z dnia 24 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Wyznacza cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania ważnych problemów społecznych. Stanowi podstawę do podejmowania działań mających na celu wywołanie pozytywnej zmiany w społeczności lokalnej.

Strategia jest dokumentem szczególnym, zawiera bowiem założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dlatego też dokument przygotowany dla powiatu sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w jego skład.

Przed samorządem powiatowym, jak i instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym staną do rozwiązania trwałe problemy społeczne. Poglębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek materialny rodzin oraz problemy osób niepełnosprawnych – tworzą ze sobą konglomerat problemów społecznych, które będą decydować o istocie odczuwania jakości życia przez społeczeństwo Powiatu Bialskiego.

Strategia jest dokumentem stanowiącym podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają się przyczynić do poprawy życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Dokument ma charakter kilkuletni, został przygotowany na lata 2014 – 2022 i jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej, dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Strategia ponadto umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia zorientowana została na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak oświaty, służby zdrowia, sądownictwa, policji, służb zatrudnienia.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim na lata 2014 – 2022 ma na celu podejmowanie działań pomocowych, które zapewnią wyższą skuteczność i efektywność pomocy społecznej na terenie Powiatu Bialskiego. Rozumie się przez to zapobieganie przyspieszonej starości, przeciwdziałanie patologiom, rehabilitowanie osób niepełnosprawnych, likwidację negatywnych zjawisk w dysfunkcyjnych rodzinach, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Rozdział I.

Podstawy prawne tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim

1.1. Prawne uwarunkowanie strategii

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim na lata 2014-2022 stanowić będzie podstawę do podejmowania działań mających na celu wywołanie pozytywnych zmian w społeczności lokalnej. Konieczność uchwalenia strategii przez samorząd powiatowy nakłada ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Ustawa ta określa warunki prawne, organizację systemu pomocy społecznej, zadania, rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania.

Zgodnie z art. 19 pkt 1 cyt. wyżej ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

W pracy nad strategią oparto się na aktach prawnych dających podstawy do różnych działań w sferze polityki społecznej:

Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998r. z późn. zm., która swoim zakresem obejmuje zadania polityki społecznej tj.: pomoc społeczna, polityka prorodzinna, wspieranie osób niepełnosprawnych, współpraca z organizacjami pozarządowymi, przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacji rynku pracy;

Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 roku z późn. zm., która określa zasady realizacji polityki rozwoju oraz wskazuje źródła ich finansowania;

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 roku z późn. zm., która skierowana jest do osób wykluczonych społecznie;

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku z późn. zm., reguluje status prawny osób niepełnosprawnych, ich prawa i uprawnienia, wskazuje zespół działań zmierzających do osiągnięcia możliwie wyższego poziomu ich funkcjonowania;

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku z późn. zm. reguluje prawa osób z zaburzeniami psychicznymi i działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku z późn. zm., reguluje działania mające na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku z późn. zm., określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim wpisuje się w cele strategiczne zawarte w dokumentach wyższego szczebla:

- Narodowa Strategia Integracji Społecznej – głównym jej celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:
  - dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
  - rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
  - modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
  - wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.
- Program „Polityka Prorodzinna Państwa” – celem programu jest tworzenie systemu wspierania rodzin naturalnych, zastępczych oraz poszanowania ich praw. Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym oraz tym, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej.
- Strategia Rozwoju Powiatu Bialskiego – stanowi syntezę informacji o powiecie bialskim. Obejmuje diagnozę stanu wyjściowego, ocenę wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań jego rozwoju, analizę strategiczną z określeniem sposobu realizacji założonych celów. Przyczynia się do rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu życia mieszkańców, popularyzacji wiedzy o naszym powiecie.
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych – jest dokumentem rozwijającym politykę społeczną w powiecie. Celem głównym jest wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- Kompleksowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Bialskim – stanowi system opieki nad dzieckiem i rodziną w zakresie wzmocnienia rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, organizowanie pomocy instytucjonalnej w sytuacjach kryzysowych.
- Program Aktywności Lokalnej – jest istotnym dokumentem przy realizacji polityki lokalnej. Podstawowym celem jest wprowadzenie skutecznych metod przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym, budowanie powiatowego systemu wspierania

osób mających trudności w wejściu w dorosłe życie, w pozyskiwaniu pracy i realizacji życiowych planów.

- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – głównym celem programu jest zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań profilaktycznych w tym zakresie, rozwój profesjonalnej bazy oferującej pomoc i wsparcie osobom uwięzonym w przemoc w rodzinie.
- Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego - celem jest ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej – stanowi syntezę informacji o propagowaniu idei rodzicielstwa zastępczego, rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego.

Wyżej wymienione Powiatowe Programy wyznaczają kierunki działań oraz precyzują zadania do realizacji. Ponadto Strategia jest otwarta na tworzenie nowych programów, których głównym celem będzie realizacja celów operacyjnych określonych w tej że Strategii.

Zarząd Powiatu raz na dwa lata przedłoży Radzie Powiatu sprawozdanie z realizacji założonych celów operacyjnych oraz weryfikacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim 2014-2022

1.2. Podsumowanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim w latach 2005 – 2013

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim 2005 - 2013 po raz pierwszy została przyjęta uchwałą Rady Powiatu w Białej Podlaskiej z dnia 31 stycznia 2006r., był to dokument przedstawiający potencjał i strukturę pomocy społecznej powiatu określający cele strategiczne i operacyjne strategii. Przyjęto Kompleksowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Bialskim na lata 2007 – 2013, Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007 – 2013, Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015, Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012 - 2016, Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014, Program Aktywności Lokalnej Powiatu Bialskiego na lata 2012 – 2013.

Strategia umożliwiła rozwój infrastruktury społecznej, zmianę warunków lokalowych, wpłynęła na wzrost poziomu kwalifikacji osób pracujących w jednostkach pomocy społecznej. Umożliwiła pozyskanie środków z PFRON czy Europejskiego Funduszu Społecznego. Zrealizowane zadania przyczyniły się do wzrostu roli pomocy społecznej w powiecie.

Okres ośmiu lat realizacji Strategii, w tym szczegółowych programów pozwolił na realizację wielu przedsięwzięć na trwale wpisujących się w funkcjonowanie sektora Pomocy

Społecznej w Powiecie Bialskim. Większość wyznaczonych wówczas celów udało się zrealizować. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim na lata 2005 – 2013 nie ograniczała się w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych przez PCPR, ale nawiązywała również do zadań realizowanych przez inne instytucje zajmujące się pomocą społeczną w szerokim znaczeniu. Proponowała przede wszystkim zadania stanowiące wyzwanie dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji funkcjonujących w sferze polityki społecznej w Powiecie Bialskim. Poniższe tabele przedstawiają niektóre działania jakie zostały zrealizowane przez instytucje działające w sferze polityki społecznej Powiecie Bialskim.

REALIZATORZY Miejskie, Gminne Ośrodki Pomocy Spółecznej, PCPR, inne podmioty funkcjonujące w Powiecie Bialskim,	CEL STRATEGICZNY 1. - Wyrównywanie szans życiowych dla osób niepełnosprawnych: • zwiększenie dostępu do edukacji, pracy, usług i świadczeń; • rozbudzenie społecznej świadomości, wspieranie i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności; • rehabilitacja osób niepełnosprawnych i zapobieganie pogłębiania się niepełnosprawności; • wyrównywanie poziomu usług socjalnych, medycznych i innych form wsparcia;
Powiat Bialski PCPR	– uruchomienie oraz prowadzenie Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Międzyrzecu Podlaskim, – utworzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Wisznicach i Konstantynowie – dofinansowanie do zakupu sprzętu ortopedycznego, pomocowego i rehabilitacyjnego, do tłumaczenia języka migowego – pomoc w likwidowaniu barier w komunikowaniu się, – sukcesywna likwidacja barier architektonicznych, – program wyrównywania różnic między regionami, – program AS, – program wyrównywania różnic między regionami II obszar D- likwidacja barier transportowych.
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Białej Podlaskiej	– realizacja Programu „ Ku samodzielności”, – prowadzenie rehabilitacji wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ruchowo, – prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w których występuje upośledzenie umysłowe, – obchody pt. „Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intellektualną”.
Warsztat Terapii Zajęciowej w Międzyrzecu Podlaskim	– wyjazdy integracyjne w Bieszczadach, Międzyrzecu Podlaskim, Warszawie, Zamościu, – konkurs ortograficzny cykliczny pt. Mistrz Ortografii Osób Niepełnosprawnych, – program cykliczny pt. „Dzień Rodzica”, – projekt pt. „Integracja pod żaglami”, – szkolenia z wikliny papierowej, garncarstwa, – projekt pt. „Wakacje w Krainie Rumianku” .

1) Warsztat Terapii Zajęciowej w Kodniu 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Kodniu 3) Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Jedność” 4) GOPS Kodeń	Imprezy cykliczne , Projekty : – Nadbużański Integracyjny Festiwal Muzyczny, – „To deń Nadbużański”, – Filmowa adaptacja powieści J.I. Kraszewskiego „Hrabina Cosel”, – „Szlakiem naszych marzeń, – „Pomocna dłoń” – „Wywołaj marzenia”, – „Po słonecznej stronie życia” – „Twarze Niepełnosprawności Obrazem Dusz – niepełnosprawny w środowisku wiejskim” , – „Wycieczka jest dobra na wszystko”, – projekty skierowane do osób niepełnosprawnych : „uwierz w siebie dokonaj metamorfozy” , „czas na pracę,” „aktywizacja społeczna i zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi”, – udział w konkursach o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim: „XII Majówka Wśród Przyjaciół – Lekkoatletyka na wesoło”; „ I Festiwal Filmowy Twórczości Osób Niepełnosprawnych – niePEŁNOSPRAWNI i sport”; „Sztuka Osób Niepełnosprawnych – Marzenie o Europie”; „Połączmy nasze światy”; III Integracyjny Turniej Sportowo Rekreacyjny w Wisznicach”; Turniej Gospodarstwa Wiejskiego – Roztoczańska Stodoła”; „III Ogólnopolski Konkurs Artystyczny Dla Osób Z Problemami Psychicznymi – Nasze kreacje 2009”; „Powiat Bialski w obiektywie”; „Niepełnosprawna Rzeczywistość 2009”; „VII Ogólnopolski Konkurs Plastyczny Dla Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy oraz Domów Pomocy Społecznej - Mój najpiękniejszy dzień w życiu”, – Powstanie grupy teatralnej „Perły Życia”.
1) GOPS Wisznice 2) Warsztat Terapii Zajęciowej w Wisznicach	– realizacja Projektu pt. „Sprawni Niepełnosprawni”, – programy integracyjne, – prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych, – prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej, mającego na celu rehabilitację zawodową i społeczną.
GOPS Biała Podlaska	– finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez „Wspólny Świat” i „RENMED”,
MOPS Terespol	– finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, – finansowanie żywienia w ośrodkach wsparcia dla osób niepełnosprawnych , – zakup sprzętu rehabilitacyjnego z funduszy unijnych.

GOPS Terespol	- finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych skierowanych do osób niepełnosprawnych, - w ramach realizacji projektu systemowego „szansa na lepsze jutro” sfinansowano zajęcia w ramach aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, - dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, - dysponuje sprzętem rehabilitacyjno – pomocniczym.
MOPS Międzyrzec Podlaski	– wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej, – wspieranie działalności Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, – funkcjonowanie klas integracyjnych, – współpraca z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie wsparcia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, – uruchomienie oraz prowadzenie punktu informacyjno-koordynującego dla osób niepełnosprawnych,
GOPS Międzyrzec Podlaski	- dowożenie dzieci niepełnosprawnych do SOSzW w Międzyrzeczu Podlaskim, – uczestnictwo osób dorosłych w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Międzyrzeczu Podlaskim, Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, – świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz psychiatrycznych dla dzieci autystycznych.
GOPS Drelów	– organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych – uczestnictwo osób dorosłych w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Międzyrzeczu Podlaskim, Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, – realizacja programu „Uczeń na wsi” – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne.
GOPS Janów Podlaski	– opracowywanie i rozpowszechnianie informacji na temat istniejących form pomocy oraz zasad ich przyznawania, – utworzenie i prowadzenie wypożyczalni sprzętu inwalidzkiego, – świadczenie usług opiekuńczych, – uruchomienie w szkole podstawowej klasy integracyjnej, – organizacja imprez integracyjnych dla osób w starszym wieku, dzieci w tym niepełnosprawnych i przewlekle chorych – rozbudzenie społecznej świadomości wspierania i kreowania właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności - imprezy integracyjne np. Mikołajki, – realizacja projektu systemowego „Równe szanse na rynku pracy”, – wypłacanie świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych
GOPS Konstantynów	– realizacja programu „Uczeń na wsi” – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne
GOPS Leśna Podlaska	– . rozbudzenie społecznej świadomości wspierania i kreowania właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności, – organizowanie wsparcia osobom niepełnosprawnym między innymi: pomoc w załatwieniu sprzętu, organizacji usług medycznych, itp.
GOPS Łomazy	– działania cykliczne organizowanie tzw. „Białej Niedzieli” - zwiększenie dostępu do specjalistów.

Gmina Piszczac	– realizacja programu „Uczeń na wsi” – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne, – realizacja projektu systemowego „Podniesienie kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji i umiejętności wśród osób z terenu Gminy Piszczac”, – udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i pomocniczego , – organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, – podejmowanie działań motywujących i mobilizujących do uczestnictwa w terapii zajęciowej, turnusach rehabilitacyjnych.
GOPS Rokitno	– Brak działań
GOPS Sławatycze	Działania w zakresie aktywizacji zawodowej oraz społecznej – prace interwencyjne w formie usług opiekuńczych, – kurs opiekunka środowiskowa, – kurs operator wózka widłowego, – opracowywanie i rozpowszechnianie informacji na temat istniejących form pomocy oraz zasad ich przyznawania, refundowania przez NFZ, – prowadzenie specjalistycznych usług opiekuńczych.
GOPS Sosnówka	– . realizacja projektu systemowego , którego celem było wsparcie osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, społecznej i zdrowotnej.
GOPS Tucznia	– realizacja programu „Uczeń na wsi” – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne, – współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, – utworzenie oraz prowadzenie mieszkania chronionego dla osób niepełnosprawnych, – realizacja programu systemowego „Twój los w Twoich rękach”.
GOPS Zalesie	– likwidowanie barier komunikacyjnych tj. wybudowanie podjazdu dla wózków inwalidzkich w instytucjach użyteczności publicznej w Zalesiu, – montaż windy w Ośrodku Zdrowia, Szkole w Zalesiu, – dostęp do badań profilaktycznych u różnych specjalistów w Ośrodku Zdrowia dla różnych grup wiekowych – organizowanie usług specjalistycznych i opiekuńczych.
GOPS Rossosz	– podejmowanie działań motywujących i mobilizujących do uczestnictwa w terapii zajęciowej, turnusach rehabilitacyjnych.

REALIZATORZY Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Spółecznej funkcjonujące w Powiecie Bialskim oraz PCPR.	Cel strategiczny 2. Wsparcie rodzin (Opieka nad dzieckiem i rodziną) • zapewnienie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie • zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego • objęcie rodzin pełną profilaktyką przeciw patologiom (narkomania, alkoholizm, przemoc) • wdrożenie systemu poradnictwa i profilaktyki dla dzieci i młodzieży w szkołach • przeciwdziałanie długookresowemu bezrobociu • stworzenie odpowiednich warunków rozwoju dzieciom i młodzieży pozbawionych opieki rodzin naturalnych • tworzenie rodzinnej opieki zastępczej
Powiat Bialski PCPR	– tworzenie rodzinnej opieki zastępczej poprzez organizowanie szkoleń dla kandydatów na przyszłych opiekunów zastępczych zgodnie z programem PRIDE Rodzinna Opieka Zastępcza/Adopcja – programy cykliczne, – prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób będących w kryzysie, – uruchomienie Punktu Interwencji Kryzysowej, – promocja rodzicielstwa zastępczego - impreza cykliczna – Festyn integracyjny „Podziel się miłością”, „Stwórzmy dzieciom szczęśliwy Dom”, „Wspólna droga do sukcesu”, – przeprowadzenie szkolenia dla kandydatów na opiekunów zastępczych, – działania cykliczne - edukacja sprawców przemocy w rodzinie realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie pt. „Przestań być wrogiem, a zostań przyjacielem”, – modernizacja pomieszczeń w Domu Dziecka w Komarnie, – modernizacja budynku gospodarczego do celów rekreacyjno-sportowych w Domu Rodzinnym w Żabcach, – standaryzacja Domów Pomocy Społecznej w Kozuli , Konstantynowie, Kostomłotach, Kodniu, – modernizacja Rodzinnych Domów Dziecka Nr 1 i 2 w Bohukałach, – standaryzacja Domu Dziecka w Komarnie, – projekt unijny 2008 – 2015 pt. „Uwierz w siebie dokonaj metamorfozy” – uruchomienie oraz prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej w Janowie Podlaskim, – remont pomieszczeń mieszkalnych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ich doposażenie, – uruchomienie nowych miejsc w Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Międzyrzecu Podlaskim, – program przeciwdziałania przemocy w rodzinie pt. „Przemoc w rodzinie – wołaj o pomoc”, – program pt. „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, – udział w Resortowym Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej.

Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Jedno Serce”	– projekt unijny - „Młodzież w działaniu”, – projekt – „Reklama Dzieciom”, „Jedno Serce w Puszczy Białowieskiej”, – projekt „Perfekta – mój talent”, „Król Maciuś w strefie Serca”, „Strefa serce” – projekt „Bezpieczne dzieciństwo”, – projekt „BOR” (Bezpieczna opieka rodzicielska), – program „Świetlica – Dzieci – Praca”, – programy na korepetycje, pomoc psychologiczną, – program „Organizowanie pracy z rodziną zagrożoną umieszczeniem w pieczy zastępczej”, – program stypendialny dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej.
Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana	– prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w miejscu zamieszkania rodzin w których występuje przemoc, – współpraca ze szkołami, kuratorami sądowymi, ośrodkami pomocy społecznej .
Fundacja Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom w Dołdze	– programy psychoedukacyjne, profilaktyczne, terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu, – program motywacyjno – rehabilitacyjny.
Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Dziecka w Komarnie	– projekt „Budowanie systemu wspierania dziecka i rodziny”, – projekt „Druga szansa”- program na rzecz rodzin w kryzysie i młodzieży usamodzielnianej, – projekt „Wypoczynek dla wychowanków Domu Dziecka w Komarnie, – wycieczki integracyjno-edukacyjne.
GOPS Biała Podlaska	– opracowanie Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad dzieckiem i Rodziną – zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa, – objęcie rodzin profilaktyką przeciw patologiom (narkomania, alkoholizm, przemoc), – wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, – powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego, – organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych w ramach realizowanych projektów.
MOPS, Miasto, Szkoła Terespol	– objęcie rodzin profilaktyką przeciw patologiom (narkomania, alkoholizm, przemoc), – wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, – zintegrowany system wsparcia dla rodzin będących w kryzysie, – objęcie rodzin pełną profilaktyką przeciw narkomani, alkoholizmowi, przemocy, – wdrożenie systemu poradnictwa i profilaktyki dla dzieci i młodzieży w szkołach, – przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu, – utworzenie mieszkań chronionych dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze.

GOPS, GKRPA, Szkoła Terespol	– funkcjonowanie GKRPA, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, Klubu AA, – wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, – organizowanie konkursów promujących zdrowy tryb życia, – dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (psycholog, prawnik), – organizowanie w okresie letnim dla dzieci i młodzieży koloni o charakterze profilaktycznym.
MOPS, Miasto, Szkoła Międzyrzec Podlaski	– realizacja Miejskiego Programu Wspierania Rodziny, – współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia świetlicy socjoterapeutycznej – realizacja Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, – propagowanie nowych form rozwiązywania konfliktów i problemów rodziny , poprzez mediacje, – inspirowanie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych do korzystania ze specjalistycznego wsparcia w zakresie budowania kompetencji rodzicielskich, – udział w Resortowym Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, – realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
GOPS, Gmina, GKRPA, Szkoła, Międzyrzec Podlaski	- realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, – działalność Gminnej Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, – dostęp rodzin do placówek poradnictwa specjalistycznego – pomoc psychologiczna, logopedyczna, – realizowanie programów profilaktycznych w szkołach na temat alkoholu, narkomanii, przemocy domowej.
GOPS, GKRPA, Gmina, Drelów	– spotkania integracyjne , – realizacja programów GKRPA, – festyny i pikniki dla rodzin, – działania środowiskowe dla dzieci i młodzieży w okresie ferii, wakacji – współpraca z Sądem, Policją, Szkołą

GOPS , Gmina, GKRPA Janów Podlaski	– uruchomienie Punktu Informacyjno Doradczego i Poradnictwa Specjalistycznego (poradnictwo prawne, psychologiczne, socjalne, terapia psychologiczna, logopedyczna), – realizacja Programu GKRPA, – prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych o tematyce przeciw alkoholowej i przeciw narkotykowej, – współpraca z Kuratorem Sądowym, – realizacja Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad dzieckiem i Rodziną, – przeszkolenie nauczycieli „Praca z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze”, – realizacja Programu „Szkoła dla Rodziców”, – prowadzenie zajęć pozalekcyjnych przez Gminny Ośrodek Kultury, – organizowanie imprez okolicznościowych mających na celu integrację rodzin, – udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych, – organizacja czasu wolnego dla dzieci - wypoczynek letni, – realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – asystent rodziny.
GOPS, GKRPA, Gmina Kodeń	– działania realizowane przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (programy profilaktyczne „Zachowaj trzeźwy umysł”, dostęp rodzin do bezpłatnego poradnictwa np. psychologa, terapeuty), – uruchomienie i prowadzenie Zespołu Interdyscyplinarnego, – uruchomienie i prowadzenie Punktu Poradnictwa Specjalistycznego w Dobromyślu (spotkania integracyjne, udzielanie poradnictwa), – utworzenie i prowadzenie Świetlicy Środowiskowej w Zabłociu.
GOPS, GKRPA, Konstantynów	– realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
GOPS, Gmina, Szkoła, Leśna Podlaska	– funkcjonowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin (poradnictwo psychologiczne, psychoterapeutyczne), – współpraca z Policją, Służbą Zdrowia, Szkołą, Sądem, – wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, – realizacja Programu dla osób długotrwale bezrobotnych, – organizowanie w okresie letnim dla dzieci i młodzieży koloni o charakterze profilaktycznym, – realizacja programu „Wychowanie dzieci i młodzieży bez przemocy”.
GOPS, GKRPA, Gmina, Łomazy	– wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach (alkoholizm, narkomania, stosowanie przemocy) , – organizowanie prac społecznie użytecznych na terenie gminy dla osób długotrwale bezrobotnych, – dostęp do korzystania ze świetlicy szkolnej oraz zajęć pozalekcyjnych w placówkach kultury, – przeciwdziałanie patologii i wsparcie rodzin w ramach pomocy finansowej i pracy socjalnej GOPS.

Gmina, GKRPA, Szkoła, GOPS, Piszczac	– realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, – współpraca z Policją, Kuratorami Sądowymi, Pedagogami, Służbą zdrowia, GKRPA, – realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, – realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, – realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – asystent rodziny, – wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, – udzielania poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej.
Gmina, GKRPA, GOPS Rokitno	– udzielanie specjalistycznego poradnictwa (psycholog, prawnik), – warsztaty dla rodziców – pedagogizacja, – realizacja Programu GKRPA.
Gmina, Szkoła GKRPA, GOPS Sławatycze	– funkcjonowanie GKRPA, – dostęp do specjalistycznego wsparcia (psycholog, pedagog), – powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
GKRPA, Gmina, Szkoła, GOPS Sosnówka	– przyjęcie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny, – przyjęcie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrona Ofiar Przemocy w Rodzinie, – wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach (alkoholizm, narkomania, stosowanie przemocy), – przeciwdziałanie bezrobociu.
GKRPA, Gmina, Szkoła GOPS Tuczn	– Uruchomienie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, – Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych o tematyce przeciw alkoholowej i przeciw narkotykowej, – Umożliwienie odbywania stażu osobom bezrobotnym, – Przyjęcie Programu - Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , – prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, – Funkcjonowanie klubu abstynenta „ Przysań”, – Uruchomienie oraz prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju, – Dostęp do specjalistycznego wsparcia (psychol, pedagog), – Organizowanie imprez okolicznościowych mających na celu integrację rodzin, – Organizowanie w okresie letnim dla dzieci i młodzieży koloni o charakterze profilaktycznym, – Realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

GOPS Wisznice	– Prowadzenie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.
Gmina, Szkoła, GKRPA, GOPS Zalesie	– współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie udzielenia pomocy rodzinom w których występuje przemoc, – organizowanie prac społecznie użytecznych na terenie gminy dla osób długotrwale bezrobotnych, – programy profilaktyczne kierowane do różnych grup wiekowych „Spójrz Inaczej”, – wolontariat studencki w szkołach Gimnazjalnych w Gminie Zalesie – warsztaty psychologiczne w szkołach w kl. IV-VI, – prowadzenie porad psychologicznych, pedagogicznych .
GKRPA, Gmina, Szkoła GOPS Rossosz	– Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (alkoholizm, narkomania, stosowanie przemocy) .

REALIZATORZY Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Spółecznej funkcjonujące w Powiecie Bialskim, oraz PCPR	Cel strategiczny 3. Promocja zdrowia • Profilaktyka zdrowotna dla uczniów – tworzenie gabinetów lekarskich, pielęgniarskich i stomatologicznych w szkołach, • Objecie młodzieży szkolnej programami profilaktyczno – wychowawczymi • informowanie społeczeństwa o możliwościach szukania pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, informatorów, zamieszczanie informacji w lokalnej prasie, radio, telewizji
Powiat, PCPR Biała Podlaska	– realizacja Programu profilaktycznego – „Przemoc w rodzinie – wołaj o pomoc”, – współpraca z instytucjami wspierającymi działania z zakresu pomocy społecznej,
Gmina, GKRPA, Szkoła Biała Podlaska	– objecie młodzieży szkolnej programami profilaktyczno – wychowawczymi, – funkcjonowanie gabinetu stomatologicznego przy gimnazjum, – realizacja programów profilaktycznych na temat problemów alkoholowych, uzależnień, – funkcjonowanie ośrodka zdrowia.
MOPS, Szkoła, Miasto, MKRPA, Terespol	– objecie młodzieży szkolnej programami profilaktyczno – wychowawczymi, – informowanie o możliwościach szukania pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, programów edukacyjnych-informacyjnych, – objecie młodzieży szkolnej programami profilaktyczno – wychowawczymi, – punkty informacyjne dotyczące szukania pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej poprzez ulotki i plakaty.

Szkoły, GOPS, Gmina, GKRPS, Terespol	Programy profilaktyczne realizowane przez wszystkie szkoły funkcjonujące na terenie gminy: - „Radosny uśmiech – radosna przyszłość” - „Trzymaj formę” , Pozostałe programy profilaktyczne realizowane na terenie gminy: - „Jestem bezpieczny”, - „Ratujemy – uczymy ratować”, - „Szkoła bez przemocy”, - „Wolność oddechu – zapobiegaj astmie”, - „Baw się i bądź bezpieczny”, - „Owoce w szkole i Mleko z klasą”, - „Mamo, tato, nie pal przy mnie proszę”, - „Czyste powietrze wokół nas”, - „Przyjazna szkoła”, - „Pierwszy dzwonek” - „Nie pal przy mnie proszę”, - „Znajdź właściwe rozwiązanie”, - „5 owoców 5 warzyw”, - „Śniadanie daje moc”, - „Aktywnie po zdrowie”, - „Stop meningokokom”, Programy profilaktyczne, słowo – muzyczne, spektakle, warsztaty, konkursy plastyczne, prelekcje, szkolenia, między innymi: - „Młodość Trzeźwość”, - „Tworzenie i działanie zespołu Interdyscyplinarnego”, - „Złoty Wiek”, - „Rola Rodziny w walce z uzależnieniem” - „ Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

Miasto, MOPS, MKRPA Międzyrzec Podlaski	- „Spójrz inaczej”, - „Narkotyki na świecie – Polska bez narkotyków”, - „ART – TZA – Program niwelujący agresję”, - „Zachowaj trzeźwy umysł” , „Postaw na rodzinę” – ogólnopolska kampania społeczna, - „Młodość – Trzeźwość” – konkurs cykliczny, - „Bliżej siebie- dalej od narkotyków”, - „jak nie dać się nałogom”, - „Narkotyki. Zażywasz, przegrywasz”, - „Zdrowy i trzeźwy styl życia”.
Szkoła, Gmina, GOPS , Międzyrzec Podlaski	Programy profilaktyczne, publikacja materiałów informacyjnych - ulotki ,skierowane do dzieci, młodzieży osób dorosłych: - „Promocja zdrowia”, - „Trzymaj formę”, - „Znajdź właściwe rozwiązanie”, Uruchomienie punktu konsultacyjnego w zakresie poradnictwa rodzinnego.
Gmina, Szkoła, GKRPA GOPS Kodeń	– programy profilaktyczne skierowane do dzieci , młodzieży i osób starszych – „Trzeźwy umysł” , – warsztaty terapeutyczne dla dorosłych, – profilaktyka zdrowotna dla dzieci i młodzieży szkolnej, – rozpowszechnianie ulotek i plakatów.

Gmina, GOPS, Szkoła, GKRPA, Janów Podlaski	– zorganizowanie na terenie gminy heppeningu profilaktycznego „Bez uzależnień i przemocy „ – organizacja programów profilaktyczno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży szkolnej, – umożliwienie społeczeństwu korzystania z pomocy psychologicznej i prawnej – uruchomienie w szkole gabinetu lekarskiego, – informowanie społeczeństwa o możliwościach szukania pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej poprzez ulotki i plakaty – Funkcjonowanie gabinetów pielęgniarskich w Szkole Podstawowej i Zespole Szkół, Programy profilaktyczne, - „Zachowaj trzeźwy umysł”, - „Niecpa”, - „Reaguj na przemoc”, - „Szkoła dla rodziców”, - „Profilaktyczna akcja letnia”, Funkcjonowanie: -Punkt Informacyjno – Doradczy i Poradnictwo Specjalistyczne, -Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie, – Punkt pomocy dla dzieci i młodzieży z rodzin osób uzależnionych i ofiar.
GOPS Drelów	Realizacja programu : – „Inwestycja w Rodzinę” – „Od bierności do aktywności”
GKRPA, GOPS, Szkoła, Gmina, Konstantynów	– opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, programy profilaktyczne warsztaty, spektakle, koncerty, publikacja materiałów informacyjnych (ulotki, plakaty, informatory edukacyjne), skierowane do dzieci, młodzieży, osób dorosłych: prowadzenie specjalistycznego poradnictwa oraz terapii dla rodzin.
Gmina, GOPS, GKRPA, Ośrodek Zdrowia, Szkoła, Łomazy	– cykliczne organizowanie tzw. „Biała Niedziela” – kampania społeczna „Zachowaj trzeźwy umysł”, – utworzenie punktu konsultacyjnego, – badania profilaktyczne dla kobiet – działanie cykliczne. - pikniki rodzinne – imprezy cykliczne.
Gmina Leśna Podlaska	– programy profilaktyczne w szkołach, – warsztaty dla uczniów, – spotkania dla rodziców dotyczące wychowania i profilaktyki „ Biała Niedziela „ – imprezy kulturalne, – pomoc psychologa i prawnika

	– programy zdrowotne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców, – dofinansowanie do kolonii profilaktycznych dla dzieci oraz zimowisk, – dofinansowanie do wycieczek dla dzieci, – dofinansowanie do wyżywienia dzieci w szkole, – udział w kampaniach lokalnych i społecznych, – realizacja projektu „Pomagamy iść do przodu z wiarą we własne siły i nadzieją na lepszą przyszłość „ – rozpowszechnianie ulotek, plakatów zdrowotnych i profilaktycznych, – wyjazdy edukacyjno-integracyjne, – festyny i pikniki rodzinne
GOPS, Gmina, GKRPA, Piszczac	– Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla rodzin, – Organizowanie imprez kulturalnych, – Publikacja materiałów informacyjnych (ulotki, plakaty, informatory edukacyjne) – szkodliwość alkoholu, narkotyków, czy innych środków odurzających.
GKRPA, Gmina, Szkoła, GOPS Rossosz	– funkcjonowanie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży, – organizowanie imprez kulturalnych i okolicznościowych,(spotkania wigilijne, dożynki, pikniki rodzinne), – prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, – działania środowiskowe skierowane do dzieci i młodzieży (konkursy, programy edukacyjno-informacyjne,) – działalność Klubu AA – organizowanie tzw.”Biała Niedziela”
Szkoła, Gmina, GOPS, GKRPA, Sławatyczne	– uczniowie szkół objęci są szeroko pojętą profilaktyką zdrowotną, – pogadanki, wykłady, zajęcia warsztatowe, broszury, plakaty, gazetki, – uczniowie objęci są opieką stomatologiczną, opieka psychologa szkolnego – analiza zdrowia uczniów prowadzona po badaniach, – profilaktyka stomatologiczna, – poszerzona oświata zdrowotna

Gmina, GKRPA, GOPS, Szkoła, Rokitno	– akcje profilaktyczne – zajęcia sportowo-rekreacyjne, – zajęcia profilaktyczno-edukacyjne – uruchomiono w zespole Szkół gabinet pielęgniarski
Gmina, GOPS, GKRPA, Szkoła Tuczna	– profilaktyka zdrowotna prowadzona przez pielęgniarki środowiskowe w szkołach, – rozpowszechnianie ulotek, plakatów na temat profilaktyki antyalkoholowej – ulotki, pogadanki, – profilaktyka badania lekarskie.
Gmina, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny Wisznice	- programy profilaktyczne, edukacyjne, kampania społeczna , publikacja materiałów informacyjnych (ulotki, plakaty, informatory edukacyjne), skierowane do dzieci, młodzieży, osób dorosłych: – obozy socjoterapeutyczne, – zajęcia sportowe, – uruchomienie punktu konsultacyjnego dla rodzin, – „Postaw na Rodzinę”.
Gmina, GKRPA, GOPS, Szkoła, Ośrodek Zdrowia Zalesie	– profilaktyka zdrowotna prowadzona przez pielęgniarki środowiskowe w szkołach, – organizowanie tzw.”Biała Niedziela, – profilaktyka stomatologiczna, – rozpowszechnianie ulotek, plakatów na temat profilaktyki antyalkoholowej, przemocy domowej, – programy profilaktyczne, edukacyjne, kampania społeczna , publikacja materiałów informacyjnych (ulotki, plakaty, informatory edukacyjne), skierowane do dzieci, młodzieży, osób dorosłych.
Gmina, Szkoła, GKRPA, GOPS Sosnówka	– objęcie młodzieży szkolnej programami profilaktyczno – wychowawczymi, – informowanie społeczeństwa o możliwościach szukania pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej poprzez ulotki i plakaty, – udział w kampaniach społecznych „Wakacje bez alkoholu”, „Postaw na rodzinę”.

REALIZATORZY Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Spółecznej funkcjonujące w Powiecie Bialskim, oraz PCPR	Cel strategiczny 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich • tworzenie wsparcia dla dzieci zagrożonych niepowodzeniami szkolnymi poprzez organizację wyrównawczych zajęć oraz kursów letnich („letnia szkoła”) zajęć terapeutycznych dla dzieci z dysfunkcjami uczenia i postrzegania (dysleksja, dysgrafia) • skierowanie wsparcia stypendialnego dla młodzieży uzdolnionej • aktywizacja środowisk wiejskich poprzez rozwijania talentów młodzieży uzdolnionej artystycznie
GOPS, Gmina, Szkoła Biała Podlaska	– tworzenie wsparcia dla dzieci zagrożonych niepowodzeniami szkolnymi (zajęcia wyrównawcze „Zielona Szkoła„), – stypendia dla młodzieży uzdolnionej, – rozwijanie talentów młodzieży uzdolnionej.
MOPS, MKRPA, Miasto, Szkoła, Terespol	– utworzenie i prowadzenie świetlicy opiekuńczo-wychowawczej (działania profilaktyczno-dydaktyczne, udzielanie poradnictwa specjalistycznego), – realizowanie programów profilaktycznych nt. uzależnień alkoholowych, narkotykowych, przemocy, HIV/AIDS.
GOPS, GOK, Gmina, Szkoła, Terespol	– funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury w Koroszczynie – rozwijanie talentów artystycznych na zajęciach organizowanych w GOK w Koroszczynie (taneczne, wokalne, plastyczne, sportowe – podnoszenie ciężarów – sukcesy na arenie ogólnopolskiej). – program wyrównywania szans edukacyjnych „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”,
MOPS, Organizacja Pozarządowa „Strefa Serca”, Szkoła, Międzyrzec Podlaski	– funkcjonowanie świetlicy środowiskowej (codzienna pomoc w nauce, zajęcia plastyczne, teatralno-taneczne, – prowadzenie w placówkach oświatowych zajęć wyrównawczych, – funkcjonowanie klas integracyjnych.
GOPS, Gmina , Szkoła, Międzyrzec Podlaski	– prowadzenie zajęć wyrównawczych, – dofinansowanie kolonii letnich, – nauczanie indywidualne,
GOPS, Szkoła, Gmina Drelów	- wspomaganie uczniów w formie wsparcia stypendiów szkolnych i socjalnych , - zajęcia wyrównawcze, - dofinansowanie do wyżywienia dla dzieci uczęszczających do Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego w Międzyrzeczu Podlaskim, - zajęcia rewalidacyjne

GOPS, Gmina, Szkoła, Janów Podlaski	– opracowanie i przyjęcie „Lokalnego programu wspierania edukacji” – stypendia dla uzdolnionych uczniów, – wspomaganie uczniów w formie stypendiów szkolnych i socjalnych, – realizacja rządowego programu „Wyprawka szkolna”, – prowadzenie w szkołach kółek zainteresowań, zajęć wyrównawczych, – dowóz lub refundacja wydatków związanych z dowozem dzieci niepełnosprawnych, – uruchomienie klasy integracyjnej, – organizowanie zajęć logopedycznych, – realizacja Programu finansowanego z EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, – realizacja innych Programów np.: „Maluch”, „Łatwiej w przyszłość”.
GOPS, Gmina, Szkoła Kodeń	– wspomaganie uczniów w formie wsparcia stypendiów szkolnych i socjalnych., – prowadzenie zajęć wyrównawczych
GOPS, Gmina, Szkoła, Konstantynów	- wsparcie stypendialne dla młodzieży uzdolnionej osiągnięcia zarówno w nauce jak i sporcie.
GOPS, Gmina, Szkoła, Leśna Podlaska	– prowadzenie w placówkach oświatowych zajęć wyrównawczych ,
GOPS, Gmina , GOK, Szkoła, Łomazy	– rozwijanie talentów artystycznych - zajęcia prowadzone są w GOK), – realizacja Programu „Uczeń na wsi”.
GOPS , Szkoła, Gmina Piszczac	– organizowanie konkursów okolicznościowych, – prowadzenie w placówkach oświatowych zajęć wyrównawczych, zajęć sportowych, – realizacja Programu „Uczeń na wsi”, – wspomaganie uczniów w formie wsparcia stypendiów szkolnych i socjalnych
GOPS, Gmina, Szkoła Rokitno	– wspomaganie uczniów w formie wsparcia stypendiów szkolnych i socjalnych, – zajęcia wyrównawcze w szkołach dla dzieci z problemami edukacyjnymi, - pomoc finansowa w ramach obszaru „ Uczeń na wsi”.
Gmina , GOK, GOPS, Biblioteka w Sławatyczach	– organizacja zajęć artystycznych dla młodzieży, – uruchomienie i funkcjonowanie świetlicy socjoterapeutycznej, – powstanie 3 świetlic wiejskich, – stypendia, – udział młodzieży uzdolnionej artystycznie w konkursach i pokazach, – zajęcia wyrównawcze i terapeutyczne dla dzieci z dysfunkcjami, – wsparcie stypendialne dla młodzieży uzdolnionej, – stworzenie warunków dla młodzieży uzdolnionej artystycznie / koła zainteresowań, konkursy, pokazy.
GOPS, Gmina Sosnówka	– realizacja Projektów „Zgłębiamy wiedzę”, „Głodni wiedzy”.

GOPS, Gmina, Szkoła, Tuczna	– zajęcia wyrównawcze, – podjęcie działań w celu utworzenia świetlicy środowiskowej, – zajęcia rewalidacyjne dla dyslektyków, – realizacja Programu „Uczeń na wsi”, – zajęcia pozalekcyjne, kółka zainteresowań.
GOPS, Gmina, GOK, Biblioteka, Szkoła, Wisznice	– zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, – zajęcia wyrównawcze i terapeutyczne dla dzieci z dysfunkcjami, – koła zainteresowań dla młodzieży uzdolnionej, – wspomaganie uczniów w formie stypendiów szkolnych,, – dowożenie dzieci niepełnosprawnych do ośrodków specjalnych, – nauczanie indywidualne, – realizacja programów profilaktycznych,
GOPS, Gmina, Klub Sportowy, Zalesie	– zajęcia z trudną młodzieżą organizowane przez Studentów w ramach wolontariatu studenckiego w Zespole Szkół w Zalesiu, – utworzono przy ZS w Zalesiu siłownię, z której korzysta młodzież i dorośli, – zajęcia dla młodzieży starszej – kursy tańca towarzyskiego, aerobik, siłownia, – realizacja Programu „Uczeń na wsi.
GOPS, Gmina, Szkoła Rossosz	- zajęcia wyrównawcze dla dzieci prowadzone przez placówki oświatowe.

REALIZATORZY Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Spółecznej funkcjonujące w Powiecie Bialskim, oraz PCPR	Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu • ograniczenie zjawiska wykluczenia zawodowego; przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym oraz osób niepełnosprawnych do wejścia na rynek pracy oraz utrzymania zatrudnienia • ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez –wsparcie osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej oraz wsparcie dla otoczenia tych osób • ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób starych
Powiat, PCPR Biała Podlaska	– realizacja Projektu pt. „Uwierz w siebie – dokonaj metamorfozy” współfinansowanego ze środków UE, – realizacja Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Sprawców Przemocy Domowej –„Przestań być wrogiem a zostań przyjacielem”
GOPS Biała Podlaska	– Organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych.
MOPS w Terespolu	– realizacja Projektu „Im wyżej , tym lepiej – podnoszenie kwalifikacji dla klientów MOPS Terespol” – organizowanie staży dla osób bezrobotnych, – wspieranie osób bezrobotnych ,grupy samopomocowe, pomoc w szukaniu pracy, – ograniczenie wykluczenia społecznego osób starszych ,spotkania integracyjne w klubie MOK, organizacja spotkań, ognisko, opłatek , – wsparcie dla osób bezrobotnych / współpraca z PUP.
GOPS Terespol	– organizacja kursów, szkoleń, – wsparcie osób długotrwale bezrobotnych pomocą finansową, rzeczową, psychologiczną, prawną, – informowanie o pracodawcach poszukujących pracowników do prac fizycznych – realizacja Projektu „Szansa na lepsze jutro”.
MOPS Międzyrzec Podlaski	– współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, lokalnymi przedsiębiorstwami – kierowanie osób długotrwale bezrobotnych do wykonywania prac społeczno-użytecznych, – pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych.
GOPS Międzyrzec Podlaski	– realizacja projektu „Od bierności do aktywności klientów pomocy społecznej poprzez pracę socjalną w Gminie Międzyrzec Podlaski”, – organizowanie i przyznawanie pomocy dla rodzin bezrobotnych korzystających z pomocy OPS.
GOPS Drelów	– realizacja Projektu „Od bierności do aktywności- program aktywnej integracji mieszkańców Gminy Drelów” –objęcie bezrobotnych wsparciem psychologa, asystenta rodziny, doradcy zawodowego, zorganizowanie szkoleń zawodowych,.

GOPS Janów Podlaski	– zapewnianie usług opiekuńczych, organizowanie imprez integracyjnych dla Seniorów /Dzień Seniora, opłatek /, – zawieranie kontraktów socjalnych, – współpraca z zakładami pracy działającymi na terenie gminy i rolnikami w celu zatrudnienia bezrobotnych, – ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób starych i niepełnosprawnych / usługi opiekuńcze, imprezy integracyjne, – współpraca z PUP, – realizacja Projektu „Równe szanse na rynku pracy”.
GOPS Kodeń	– realizacja Projektu współfinansowanego ze środków EFS w ramach POKL, – organizowanie spotkań integracyjnych, wyjazdów (teatr, kino), wizyty studyjne, – organizowanie imprez okolicznościowych.
GOPS Konstantynów	– funkcjonowanie Zespołu „ Pogodna Jesień „ w którym członkami są osoby starsze, – ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez wsparcie osób bezrobotnych, – realizacja Projektu współfinansowanego z EFS w ramach POKL.
GOPS Leśna Podlaska	– ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia, – współpraca z PUP oraz OHP, – realizacja Projektu współfinansowanego z EFS w ramach POKL, – realizacja programów lokalnych adresowanych do społeczności lokalnej (integracja środowisk lokalnych).
GOPS Łomazy	– prace społecznie użyteczne dla osób długotrwale bezrobotnych, – zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych, – pomoc usługowa osobom samotnym i schorowanym, – realizacja Projektu „Aktywna Integracja w Gminie Łomazy”.
GOPS Piszczac	– organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób długotrwale bezrobotnych, – realizacja Projektu „Podniesienie kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji i umiejętności wśród osób z terenu Gminy Piszczac”.
GOPS Rokitno	– podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział osób długotrwale bezrobotnych w Projekcie współfinansowanym przez EFS w ramach POKL.
GOPS Sławatycze	– organizowanie szkoleń i kursów dla osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych , – organizowanie spotkań dla osób starszych, – wsparcie rodzin, w których występuje bezrobocie w formie zasiłków, bezpłatnych obiadów, stypendia szkolne, – organizowanie imprez okolicznościowych, – realizacja Projektu współfinansowanego z EFS w ramach POKL.
GOPS Sosnówka	- realizacja usług opiekuńczych dla osób starszych, - realizacja projektu współfinansowanego z EFS w ramach POKL.

GOPS Tuczna	– zatrudnianie osób bezrobotnych do robót publicznych, zatrudnianie na staż i przygotowanie zawodowe, – stworzono sieć opiekunek domowych, – praca socjalna dla bezrobotnych /wsparcie emocjonalne, – współpraca z PUP / zatrudnienie na staż bezrobotnych i niepełnosprawnych /, – świadczenie usług opiekuńczych, – realizacja Projektu „Twój los w Twoich rękach”.
GOPS Wisznice	– realizacja projektu współfinansowanego z EFS w ramach POKL, – świadczenie usług opiekuńczych dla osób starych.
GOPS Zalesie	– realizacja Programu współfinansowanego ze środków EFS w ramach POKL.
GOPS Rossosz	– realizacja Programu współfinansowanego ze środków EFS w ramach POKL.

REALIZATORZY Miejsko-Gminne Ośrodki Pomocy Spółecznej funkcjonujące w Powiecie Bialskim, oraz PCPR	Cel strategiczny 6. Aktywizacja społeczności lokalnych do rozwiązywania problemów społecznych • Włączenie środowisk lokalnych do rozwiązywania problemów społeczności lokalnych - organizacja zintegrowanego systemu wolontariatu obejmującego środowiska szkolne, akademickie, seniorów, niepełnosprawnych, • Koordinacja działań na rzecz osób wymagających kompleksowego wsparcia w kryzysie • Animacja, integracja i koordynacja działań lokalnych instytucji, w tym pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych
Powiat, PCPR Biała Podlaska	– organizacja festynów rodzinnych, – organizacja imprez integracyjnych (Dzień Rodzicielstwa Zastępczego, Przemoc w rodzinie – wołaj o pomoc, Dzień Dziecka, Mikołajki), – współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej
GOPS, Gmina, Biała Podlaska	– działania wspierające osoby wymagające pomocy, – koordynacja działań lokalnych instytucji w tym Pomocy Społecznej, oraz organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych,
MOPS, Miasto, Terespol	– współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta – imprezy okolicznościowe, pomoc rzeczowa , – animacja, integracja i koordynacja działań lokalnych instytucji, w tym pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych
GOPS, GOK Terespol	– włączanie społeczności lokalnej do akcji charytatywnych – „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”, „Szlachetna paczka”, „Zbiórka darów dla powodzian”. – współpraca z małymi społecznościami lokalnymi – Kołami, Klubami,
MOPS, Miasto, Międzyrzec Podlaski	– przyjęcie i realizacja Miejskiego Programu Aktywności Lokalnej, – promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną, – promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie, – wspieranie organizacyjne i finansowe lokalnych inicjatyw, – rozwój informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocy, – aktywizacja , integracja i wykorzystywanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.
GOPS Międzyrzec Podlaski	– brak danych
GKRPA, GOK, Gmina, GOPS Drelów	– organizowanie imprez okolicznościowych (opłatek, Dzień Seniora, Dzień Matki, itp.), – prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, – organizowanie pikników rodzinnych, – podejmowanie działań środowiskowych adresowanych do dzieci, młodzieży i rodzin, – Udział w programach profilaktycznych, – Organizacja czasu wolnego dla dzieci – wypoczynek.

GOPS, Gmina, Janów Podlaski	– utworzenie wolontariatu, – włączanie społeczności lokalnej do akcji charytatywnych – „Pomóż dzieciom przetrwać zimą”, „Akcja zima”, „Zbiórka darów dla powodzian”, – organizowanie imprez okolicznościowych, – współpraca z Bankiem Żywności w celu pozyskania żywności dla najuboższych mieszkańców gminy.
GOPS, Warsztat Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy w Kodniu	– realizacja w ramach wolontariatu projektów mających na celu wsparcie w kryzysie i integracji poprzez imprezy cykliczne i plenerowe takie jak : „Wesołe jest życie staruszka”, „Cztery pory roku” – integracja młodzieży z osobami w kryzysie; „Recepta na długowieczność”, „Nuda czyni cuda”, „Nie liczę godzin i lat” – spotkanie integracyjne osób starszych; „Szlakiem naszych marzeń”, „Wywołaj marzenia”, „Po słonecznej stronie życia”, „Pomocna dłoń”, – integracja osób niepełnosprawnych; „Klub młodego turysty”; „Uśmiech za uśmiech” „Zatrzymaj przemoc” – spotkania profilaktyczne dla rodzin; „Jesteś fair” – profilaktyka dla dzieci i młodzieży.
GOPS, Gmina, GKRPA, Szkoła, Konstantynów	– działania Stowarzyszenia Pomocy Rodzinie, profilaktyki i terapii „Sens,” – organizowanie imprez okolicznościowych (opłatek, Dzień Seniora, Dzień Matki, itp.), – organizowanie pikników rodzinnych, – prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, – podejmowanie działań środowiskowych adresowanych do dzieci, młodzieży i rodzin.
GOPS, Szkoła, Leśna Podlaska	– animacja, integracja i koordynacja działań lokalnych instytucji (policja, szkoła, ośrodek zdrowia, pedagog, kurator), w tym pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych.
GOPS, Gmina, Szkoła, GKRPA Łomazy	– działania na rzecz osób wymagających kompleksowego wsparcia w kryzysie /GOPS przy współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za to zadanie z gminy i powiatu.
GOPS, Gmina, GKRPA, Szkoła, Piszczac	– realizacja Programu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej – Program PEAD”, „Szlachetna paczka”, – współudział w akcji charytatywnej dla dzieci „Tęczowy Promyk” organizowanej przez Nadbużański oddział Straży Granicznej w Chełmie, – włączanie społeczności lokalnej w zbiórkę odzieży sprzętu itp., organizację imprez okolicznościowych.
GOPS, Gmina, Rokitno	– włączanie środowiska lokalnego w program wspierania obszarów wiejskich / pozyskanie środków unijnych.
GOPS, GKRPA, Szkoła, Gmina, Sławatycze	– współpraca z Ośrodkiem Zdrowia, Szkołą, GOK, Gminna Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kościołem, – promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną – organizowanie imprez okolicznościowych, – organizowanie akcji charytatywnych.
GOPS, Gmina, Sosnówka	– realizacja Programu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej – Program PEAD”,

GOPS, GKRPA, Szkoła, Tuczna	– animacja, integracja i koordynacja działań lokalnych instytucji, w tym pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych, – organizowanie imprez okolicznościowych, – prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci , młodzieży i rodzin, – włączenie mieszkańców do organizacji świetlicy środowiskowej, – współpraca z mieszkańcami w sprawach pomocy osobom w podeszłym wieku.
GOPS, Gmina, Wisznice	– współpraca z organizacjami pozarządowymi na płaszczyźnie szeroko rozumianej pomocy społecznej – wyjazdy na wypoczynek, rehabilitacja, udział w świetlicach środowiskowych, pomoc żywnościowa.
GOK, Gmina, GOPS, Szkoła, GKRPA, Zalesie	– organizowanie imprez okolicznościowych, – współpraca z małymi społecznościami lokalnymi, (Kościół, Straż, przedsiębiorcy, Sponsorzy,), – organizowanie zbiórek charytatywnych (odzież, żywność), – organizowanie spotkań integracyjnych (opłatek, Dzień Seniora)
GKRPA, Gmina, Klub AA, GOPS Rossosz	– organizowanie imprez okolicznościowych, – organizowanie spotkań integracyjnych (opłatek, Dzień Seniora), – prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci , młodzieży i rodzin, – spotkania organizowane przez Klub AA.

Rozdział II.

Diagnoza aktualnej sytuacji społecznej Powiatu Bialskiego

2.1. Charakterystyka Powiatu Bialskiego

Powiat Bialski został utworzony w 1999 roku. Położony jest w środkowo – wschodniej części Polski, w województwie lubelskim . Powiat jest największym powiatem w województwie lubelskim (obejmuje 11 % jego powierzchni) i trzecim co do wielkości w Polsce (po białostockim i olsztyńskim). Od wschodu graniczy z Białorusią. Granica ta jest jednocześnie wschodnią granicą Polski i od 1 maja 2004 r. Unii Europejskiej. Sąsiaduje z powiatami Biała Podlaska, Łosicki, Łukowski, Parczewski, Radzyński, Siedlecki, Siemiatycki, Włodawski. Jego siedzibą jest miasto Biała Podlaska.

Z danych GUS wynika, iż na dzień 31 grudnia 2012 Powiat Bialski zamieszkiwało 113672 osoby.

Województwo lubelskie Rys. Położenie Powiatu Bialskiego
(źródło : www.rodzinaanaswoim.pl)

Powiat Bialski na tle województwa lubelskiego
(źródło : www.kupsprzedaj.pl)

Atutem Powiatu Bialskiego jest położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych :

- międzynarodowej drodze E 30 wiodącej z irlandzkiego Cork przez Paryż , Berlin, Warszawę Moskwę do rosyjskiego Omska, polski odcinek tej trasy stanowi droga krajowa nr 2 Świecko – Poznań - Warszawa – Terespol:
- magistrali kolejowej E-20 należącej do II Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Zachód – Wschód łączącego Berlin z Moskwą.

O atrakcyjności położenia powiatu świadczą cztery przejścia graniczne tj. kolejowe w Terespolu, towarowe w Kukurykach i osobowe w Terespolu i Sławatyczach . W miejscowości Małaszewicze zlokalizowany jest największy w Polsce kolejowy „suchy” port przeładunkowy.

Powiat jest obszarem atrakcyjnym turystycznie rekreacyjnie. Utworzono park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”. Na terenie powiatu znajdują się unikalne obiekty sakralne (w Kodniu, Leśnej Podlaskiej, Pratulinie, Jabłecznej, oraz Kostomłotach) oraz zespoły pałacowe (w Cieleśnicy, Romanowie). Stadnina Koni w Janowie Podlaskim słynie z organizowanych w sierpniu aukcji koni arabskich. Ponadto na terenie powiatu organizowane są liczne plenerowe imprezy m.in. „Biesiada Nadbużańska”, „Podlaski Jarmark Folkloru”, „Festyn nad Krzną i Bugiem”, „Spotkajmy się nad Bugiem”.

Położenie powiatu na obszarze nizinnym o umiarkowanym klimacie kontynentalnym, wyróżniającym się czystymi wodami i powietrzem, nie zdegradowanymi lasami i glebami stwarza doskonale warunki do produkcji zdrowej żywności i rozwoju agroturystyki.

2.2. Struktura demograficzna powiatu

Obszar Powiatu Bialskiego jest słabo zaludniony. Stosunkowo dużą liczbę stanowią mieszkańcy gmin: Biała Podlaska i Międzyrzec Podlaski (zarówno gmina wiejska i miejska). Natomiast biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia wyższy wskaźnik posiadają gmina Terespol i Konstantynów, zaś średnia gęstość zaludnienia Powiatu Bialskiego wynosi 41 osób na km².

Najwięcej ludności odnotowano w wieku produkcyjnym, następnie w wieku przedprodukcyjnym. Najmniejszą liczbę ludności stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Największy przyrost naturalny odnotowano w 2009 roku, najmniejszy w 2011r.. Z danych wynika, iż przyrost naturalny maleje, ponieważ z roku na rok spada liczba urodzeń.

Tabela . I. Liczba ludności w gminach w Powiecie Bialskim stan na dzień 31.12.2011r.

Jednostka samorządu terytorialnego	Liczba ludności w tys.	Kobiety w tys.	Mężczyźni w tys.	Powierzchnia w ha	Gęstość zaludnienia os/km²
Międzyrzec Podlaski - M	17273	8871	8402	2003	862
Terespol – M	5886	3078	2808	1011	582
Biała Podlaska	13521	6748	6773	32541	42
Międzyrzec Podlaski	10527	5232	5295	26092	40
Terespol	6947	3527	3420	14149	49
Drelów	5547	2752	2795	22806	24
Janów Podlaski	5568	2812	2756	13577	41
Kodeń	3778	1948	1830	15104	25
Konstantynów	4128	2090	2038	8692	47
Leśna Podlaska	4355	2168	2167	9823	44
Łomazy	5249	2636	2613	19860	26
Piszczac	7522	3821	3701	17019	44
Rokitno	3198	1558	1558	1640	23
Sławatycze	2541	1311	1230	7189	35
Sosnówka	2625	1302	1323	14836	18
Tuczna	3347	1704	1643	16957	20
Wisznice	5214	2630	2584	17320	30
Zalesie	4457	2190	2267	147,11	30
Rossosz	2369	1162	1207	7648	31

Źródło informacji GUS

Tabela .II. Struktura wiekowa ludności powiatu w latach 2009 - 2011

Rok	Liczba ludności Powiatu	Przedprodukcyjny	Produkcyjny	Poprodukcyjny
2009	112846	24941	67858	20047
2010	112538	24332	68173	20033
2011	114052	23997	69787	20268

Źródło informacji GUS

Tabela .III. Przyrost naturalny w powiecie w latach 2009 - 2011

Rok	Przyrost naturalny	urodzenia	zgony
2009	-135	1307	1442
2010	-63	1295	1358
2011	-180	1194	1374

Źródło informacji GUS

Największy przyrost naturalny odnotowano w 2009r., najmniejszy 2011r. Z danych opublikowanych przez GUS wynika, iż przyrost naturalny maleje, gdyż z roku na rok spada liczba urodzeń.

2.3. Podział administracyjny

Powiat Bialski zajmuje powierzchnię 275 427 ha i jest największym wśród 20 powiatów ziemskich województwa lubelskiego. Jest jednym z 379 powiatów w Polsce zaliczanym do grupy 314 powiatów ziemskich.

Mapa powiatu z podziałem na gminy
(źródło : www.kupsprzedaj.pl)

Powiat Bialski tworzy 19 gmin, w tym 17 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie. Na terenie powiatu znajduje się 340 wsi, z czego 328 jest na prawach sołectw. Dane zostały pozyskane z GUS.

Gminy miejskie :

Międzyrzec Podlaski

- powierzchnia – 2003
- ludność - 17273
- edukacja:
  - placówek wychowania przedszkolnego – 8/564 dzieci
  - szkół podstawowych – 4/1101 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 4/676 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 1424
- instytucje pomocy społecznej - 3

Terespol

- powierzchnia - 1011
- ludność - 5886
- edukacja:
  - placówek wychowania przedszkolnego – 2/170 dzieci
  - szkół podstawowych – 2/404 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 2/233 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 366
- instytucje pomocy społecznej - 2

Gminy wiejskie

Biała Podlaska

- powierzchnia - 32541
- ludność - 13521
- edukacja:
  - placówek wychowania przedszkolnego – 13/292 dzieci
  - szkół podstawowych – 11/849 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 2/355 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 876
- instytucje pomocy społecznej – 2

Drelów

- powierzchnia - 22806
- ludność - 5547
- edukacja:
  - placówek wychowania przedszkolnego – 9/215 dzieci
  - szkół podstawowych – 6/396 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 2/210 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 201
- instytucje pomocy społecznej - 3

Janów Podlaski

- powierzchnia - 13577
- ludność - 5568
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 1/134 dzieci
  - szkół podstawowych – 1/334 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/180 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 289
- instytucje pomocy społecznej - 2

Kodeń

- powierzchnia - 15104
- ludność - 3778
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 1/84 dzieci
  - szkół podstawowych – 1/201 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/138 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 134
- instytucje pomocy społecznej - 4

Konstantynów

- powierzchnia - 8692
- ludność - 4128
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 2/83 dzieci
  - szkół podstawowych – 2/289 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/171 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 190
- instytucje pomocy społecznej -4

Leśna Podlaska

- powierzchnia - 9823
- ludność - 4355
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego -1/75 dzieci
  - szkół podstawowych – 2/249 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/172 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 187
- instytucje pomocy społecznej – 1

Łomazy

- powierzchnia - 19860
- ludność - 5249
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 5/136 dzieci
  - szkół podstawowych – 4/338 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/214 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 235
- instytucje pomocy społecznej - 1

Międzyrzec Podlaski

- powierzchnia - 26092
- ludność - 10527
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 9/289 dzieci
  - szkół podstawowych – 9/700 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 3/426 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 486
- instytucje pomocy społecznej - 2

Piszczac

- powierzchnia -17019
- ludność - 7522
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 5/171 dzieci
  - szkół podstawowych – 6/460 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 3/310 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 337
- instytucje pomocy społecznej – 3

Rokitno

- powierzchnia - 14089
- ludność - 3198
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 1/69 dzieci
  - szkół podstawowych – 1/173 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/121 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 112
- instytucje pomocy społecznej - 1

Rossosz

- powierzchnia - 7648
- ludność - 2369
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 3/41 dzieci
  - szkół podstawowych – 2/156 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/96 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 112
- instytucje pomocy społecznej – 1

Sławatycze

- powierzchnia - 7189
- ludność - 2541
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 1/72 dzieci
  - szkół podstawowych – 1/140 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/102 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 106
- instytucje pomocy społecznej - 1

Sosnówka

- powierzchnia - 14836
- ludność - 2625
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 4/65 dzieci
  - szkół podstawowych – 2/122 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/96 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 96
- instytucje pomocy społecznej – 1

Terespol

- powierzchnia - 14149
- ludność - 6947
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 3/168 dzieci
  - szkół podstawowych – 3/384 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 2/217 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 272
- instytucje pomocy społecznej - 1

Tuczna

- powierzchnia - 16957
- ludność - 3347
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 3/43 dzieci
  - szkół podstawowych – 3/216 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/122 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 108
- instytucje pomocy społecznej - 4

Wisznice

- powierzchnia - 17320
- ludność - 5214
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 10/167 dzieci
  - szkół podstawowych – 5/294 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/194 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 291
- instytucje pomocy społecznej - 2

Zalesie

- powierzchnia - 14711
- ludność - 4457
- edukacja :
  - placówek wychowania przedszkolnego – 2/64 dzieci
  - szkół podstawowych – 5/344 uczniów
  - szkół gimnazjalnych - 1/179 uczniów
- zarejestrowane podmioty gospodarcze - 215
- instytucje pomocy społecznej – 1

Źródło informacji: Dane z GUS

Rozdział III. Pomoc Społeczna w Powiecie Bialskim

3.1. Najważniejsze problemy społeczne w Powiecie Bialskim

UBÓSTWO

Problemami społecznymi określa się zjawiska niekorzystne dla społeczności, w której występują oceniane przez tą zbiorowość jako zagrażające, niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania, problemy te wiążą się z wykluczeniem społecznym. Godne warunki życia i odpowiedni status materialny mieszkańców powiatu powinien być chroniony poprzez szereg działań podejmowanych przez instytucje do tego powołane.

Zadania pomocy społecznej realizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi, i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Ubóstwo w Polsce jest procesem dynamicznym, powiększającym dystans pomiędzy różnymi kategoriami struktury społecznej. Dotyka ludzi starych, chorych i samotnych, posiadających niskie dochody, ludzi w wieku produkcyjnym wypchniętych z rynku pracy oraz młodych nie mających możliwości podjęcia zatrudnienia. Bardzo dużą grupę klientów pomocy społecznej stanowią osoby niepełnosprawne.

Pomoc dla rodzin dotkniętych tym problemem polega na działaniach doraźnych (świadczenia pieniężne, np. zasiłki celowe) i długofalowych, zmierzających do usunięcia przyczyn ubóstwa. Działania zmierzające do ograniczenia zjawiska ubóstwa należy prowadzić wieloaspektowo z wzajemną współpracą instytucji i organizacji pozarządowych. Bardzo istotnym jest rozbudzenie aktywności osób i rodzin dotkniętych problemem poprzez zainteresowanie ich zdobyciem nowych kwalifikacji, uruchomieniem własnej przedsiębiorczości, walką z patologiami i wzmocnieniem roli rodziny.

Najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy osobom korzystającym z OPS i PCPR są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa. Pomoc udzielana jest również w sytuacji alkoholizmu, bezdomności, narkomani oraz osobom z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. W Powiecie Bialskim w latach 2010- 2012 liczba osób korzystających z pomocy systematycznie wzrasta. Jest to wynikiem zmieniającej się sytuacji społecznej związanej ze zjawiskiem bezrobocia, niskimi płacami, dorywczym zatrudnieniem, wysokimi cenami zakupu dóbr konsumpcyjnych. Największą grupę klientów stanowią osoby korzystające z pomocy społecznej w wyniku ubóstwa i bezrobocia.

Poniższe zestawienie potwierdza założenia ustawy o pomocy społecznej, która wyznacza ubóstwo jako główny powód przyznawania pomocy i tak też jest wśród klientów objętych pomocą w Powiecie Bialskim, 2142 rodziny otrzymały wsparcie z powodu ubóstwa w

roku 2012 (patrz tabela poniżej). Do najważniejszych przyczyn ubóstwa w powiecie należy bezrobocie. Ubóstwo jest zazwyczaj jednym z wielu powodów udzielania świadczeń. Najmniej licznymi powodami w przyznawaniu świadczeń z pomocy społecznej są trudności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, sytuacje kryzysowe oraz sieroctwo.

Tabela .IV. Powody przyznawania świadczeń pomocy społecznej w latach 2010 - 2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	2010	2011	2012
Ubóstwo	2105	2042	2142
Bezrobocie	2310	2332	2403
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1207	1060	1116
Niepełnosprawność	1011	1008	1021
Potrzeba ochrony macierzyństwa	937	935	863
Alkoholizm lub narkomania	416	407	415
Przemoc w rodzinie łącznie z „Niebieską Kartą”	19	30	106
Trudność w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	27	38	48
Przemoc w rodzinie	36	19	32
Bezdomność	35	37	27
Zdarzenia losowe	40	20	19
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	9	6	4
Sytuacja kryzysowa	3	0	2
Sieroctwo	3	4	4
Trudność w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	3	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	3	35	0

Źródło informacji: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

BEZROBOCIE

Bezrobocie jest zjawiskiem złożonym o wymiarze ekonomicznym i społecznym, a jego konsekwencje są odczuwane przez jednostki, ich rodziny i całe społeczeństwo.

Problem bezrobocia w Powiecie Bialskim dotyka zarówno mężczyzn jak i kobiety. Z danych statystycznych wynika, iż odsetek kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne jest nieco wyższy niż odsetek mężczyzn. Jednak różnica jest niewielka. Poważny problem lokalnego rynku pracy stanowią bezrobotni pochodzący z gmin typowo wiejskich. Z roku na rok liczba osób bezrobotnych niestety wykazała tendencje wzrostowe w każdej gminie.

Zjawisko to powoduje, iż sukcesywnie wzrasta liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białej Podlaskiej w latach 2010 – 2012 .

Tabela .V. Struktura bezrobocia w gminach

Jednostka samorządu terytorialnego	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2010	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2011	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2012
Biała Podlaska - gmina	630	672	751
Terespol - gmina	421	451	453
Terespol - miasto	354	383	383
Międzyrzec Podlaski - gmina	447	505	553
Międzyrzec Podlaski - miasto	1227	1361	1423
Drelów	250	320	329
Janów Podlaski	255	300	329
Kodeń	237	273	265
Konstantynów	226	232	259
Leśna Podlaska	268	280	276
Łomazy	173	213	222
Piszczac	370	393	406
Rokitno	144	177	207
Sławatycze	159	188	185
Sosnówka	85	95	79
Tuczna	143	132	148
Wisznice	258	285	305
Zalesie	195	218	285
Rossosz	99	120	115
Powiat Bialski	5942	6598	6973

Tabela .VI . Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Białej Podlaskiej w latach 2010 - 2012

Jednostka samorządu terytorialnego	2010		2011		2012	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Biała Podlaska - gmina	310	320	343	329	363	388
Terespol - gmina	256	165	284	167	272	181
Terespol - miasto	176	178	205	178	203	180
Międzyrzec Podlaski - gmina	227	220	256	249	254	299
Międzyrzec Podlaski - miasto	552	676	632	729	638	785
Drelów	115	135	158	162	147	182
Janów Podlaski	112	143	135	165	148	181
Kodeń	130	107	152	121	142	123
Konstantynów	109	117	122	110	129	130
Leśna Podlaska	125	143	136	144	119	157
Łomazy	92	81	115	98	115	107
Piszczac	192	178	225	168	215	191
Rokitno	69	75	85	92	91	116
Sławatycze	73	86	94	94	94	91
Sosnówka	44	41	51	44	44	35
Tuczna	80	63	76	56	73	75
Wisznice	125	133	134	151	144	161
Zalesie	106	89	129	89	147	138
Rossosz	50	49	62	58	55	60
Powiat Bialski	2943	2999	3394	3204	3393	3580

Formy wsparcia proponowane osobom bezrobotnym

➤ Pośrednictwo pracy

Pośrednictwo pracy jest wykonywane nieodpłatnie i opiera się na następujących zasadach: dostępności, dobrowolności, równości, jawności.

W ramach usługi pośrednictwa pracy pośrednik:

- pomaga w pozyskaniu pracowników o wymaganych przez pracodawcę kwalifikacjach zawodowych,
- upowszechnia oferty pracy na tablicach ogłoszeń oraz w internetowej bazie ofert pracy,
- udziela informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą pracy,
- informuje o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy,
- inicjuje i organizuje kontakty bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami - giełdy pracy, targi pracy.

➤ Poradnictwo zawodowe i informacji zawodowej

Celem poradnictwa zawodowego jest udzielenie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia oraz pomocy pracodawcom w zakresie procesu rekrutacji. Doradca zawodowy może pomóc:

- w procesie rekrutacji, poczynwszy od określenia cech psychofizycznych niezbędnych do wykonywania konkretnego zawodu, poprzez pomoc w poszukiwaniu odpowiednich kandydatów do pracy, spośród osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
- zapewni wsparcie w rozwoju zawodowym, przez udzielanie porad zawodowych, informacji na temat rynku pracy, możliwości szkolenia.
- diagnozuje predyspozycje zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy w oparciu o testy zainteresowań zawodowych;
- kieruje na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy.

➤ Fundusz Szkoleniowy

Fundusz szkoleniowy jest przeznaczony na finansowanie lub współfinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. O wydatkowaniu funduszu decyduje pracodawca w uzgodnieniu z pracownikiem kierowanym na szkolenie. Na wniosek pracodawcy, który utworzył fundusz szkoleniowy, starosta (powiatowy urząd pracy) może refundować z Funduszu Pracy, na warunkach określonych w umowie, koszty szkolenia pracowników lub pracodawcy, w wysokości do 50%, nie więcej jednak niż do wysokości przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu zawarcia umowy na jedną osobę, a w przypadku osób

w wieku 45 lat i powyżej – w wysokości do 80%, nie więcej jednak niż do wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu zawarcia umowy na jedną osobę.

➤ Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przygotowanie zawodowe dorosłych – oznacza to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem. Pracodawca zainteresowany utworzeniem miejsc przygotowania zawodowego dorosłych składa do właściwego powiatowego urzędu pracy wniosek (wraz z załącznikami) w sprawie gotowości ich utworzenia.

➤ Finansowanie miejsc pracy niepełnosprawnych

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą być finansowane następujące wsparcia: staż, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej.

➤ Staż

Celem stażu jest nabycie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą. Odbywa się na podstawie zawartej umowy pomiędzy Dyrektorem PUP a pracodawcą.

Uczestnicy i okresy stażu.

1. na okres do 12 miesięcy:

- osoby bezrobotne do 25 roku życia,
- osoby bezrobotne w okresie 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 roku życia.

2. na okres do 6 miesięcy :

- osoby długotrwale bezrobotne, albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego,
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia,
- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- niepełnosprawne osoby bezrobotne,

- o osoby bezrobotne, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia.

Staż dla każdej osoby bezrobotnej nie może być krótszy niż 3 miesiące.

➤ **Prace interwencyjne**

Prace interwencyjne – to refundacja części kosztów wynagrodzenia i składek ZUS za zatrudnioną osobę bezrobotną. Zatrudnienie przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku zawartej umowy z PUP ma celu wsparcie osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku. Organizatorem prac interwencyjnych może być pracodawca - oznacza to jednostkę organizacyjną, chociażby nie posiadała osobowości prawnej, a także osobę fizyczną, jeżeli zatrudniają one co najmniej jednego pracownika. Bezrobotny może zostać skierowany do prac interwencyjnych do przedsiębiorcy niezatrudniającego pracownika, na zasadach przewidzianych dla pracodawców.

➤ **Roboty publiczne**

Zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez: gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, spółki wodne i ich związki.

➤ **Prace społecznie użyteczne**

Wykonywane są przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, które korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej. Prace takie mogą wykonywać bezrobotni na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Prace organizowane są w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

Źródło informacji PUP w Białej Podlaskiej

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych otrzymuje od gminy wsparcie w formie pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, jak również wsparcie przez działania instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. W

Powiecie Bialskim w 2012 roku z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych gminy udzieliły wsparcia 1116 rodzinom.

Pieczą zastępczą jest organizowana przez powiat, sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2010 – 2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela .VII. Umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej w latach 2010 - 2012

Formy pieczy zastępczej	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Instytucjonalna	33	41	28
Rodzinna	19	17	29

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie prawidłowej egzystencji. Natomiast osoba niepełnosprawna to taka, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego lub społecznego wskutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych lub psychicznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej realizuje zadania Powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych, określone w art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Na realizację tych zadań Powiat otrzymuje środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób oraz formy rehabilitacji społecznej realizowane przez tut. Centrum.

Tabela VIII Formy rehabilitacji społecznej w latach 2010 - 2012

Rodzaj dofinansowania osobom niepełnosprawnym	Liczba osób korzystających w 2010 r.	Liczba osób korzystających w 2011 r.	Liczba osób korzystających w 2012 r.
Dofinansowanie do działalności bieżącej warsztatów terapii zajęciowej	107	108	117
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	229	172	342
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	1 077	757	983
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	322	873	1 218
Likwidacja barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych	38	51	66

Źródło informacji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej

Instytucją wspierającą osoby niepełnosprawne jest również Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białej Podlaskiej, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia) oraz o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia), które mają zastosowanie do celów poza rentowych. Liczbę wydanych orzeczeń w latach 2010 – 2012 przedstawiają tabele IX i X.

Tabela. IX. Liczba wydanych orzeczeń osoby przed 16 roku życia w latach 2010 -2012

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012
1	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	5	6	3
2	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	30	24	22
3	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	168	183	184
	Ogółem wydane orzeczenia	203	213	209

Dane źródłowe POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W BIAŁEJ PODLASKIEJ

Tabela. X. Liczba wydanych orzeczeń, osoby po 16 roku życia, w latach 2010 -2012

L.p.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012
1	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia	728	884	1045
2	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób	79	66	69
3	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia	30	20	33
4	Ogółem wydane orzeczenia	837	970	1147
5	W tym:			
	Znaczny	172	293	279
	Umiarkowany	135	168	254
	Lekki	192	149	183
	Po raz pierwszy	499	610	716

Dane źródłowe POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZĘKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W BIAŁEJ PODLASKIEJ

Z danych Powiatowego Zespołu DS. Orzekania o Niepełnosprawności w Białej Podlaskiej wynika, iż z roku na rok przybywa osób niepełnosprawnych. W 2010 roku dla osób powyżej 16 r.ż. wydano 728 orzeczeń zaś w 2012 roku liczba wydanych orzeczeń wyniosła 1045... Natomiast dla osób poniżej 16 r. ż. w 2010 r. wydano 203 orzeczenia, zaś w 2012 r. tylko 209, wzrost jest niewielki.

W Powiecie Bialskim funkcjonuje również powołana przez Starostę Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Rada zajmuje się problemami integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych. Do najważniejszych zadań Rady należy opiniowanie programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Bialskiego

Przemoc w rodzinie jest skomplikowanym i wielkoobszarowym zjawiskiem, niezbędne jest więc wielodyscyplinarne podejście do tego problemu, podejmowane przez samorząd działania muszą mieć charakter systemowy.

Istotnym elementem służącym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskich kart”. Realizowana przez Policję procedura Niebieskiej karty jest procedurą interwencji wobec przemocy w rodzinie. W Powiecie Bialskim funkcjonuje wiele instytucji oraz służb których działanie związane jest z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy w rodzinie.

W 2010 roku w Powiecie Bialskim odnotowano 2.243 interwencji domowych w związku z występowaniem przemocy w rodzinie. 195 przypadków związanych z przemocą w rodzinie zakończyło się założeniem Niebieskich Kart. W latach 2011 – 2012 w skali powiatu odnotowano spadek interwencji domowych, zaś nastąpił wzrost sporządzonych Niebieskich Kart. W 2011r. odnotowano 1.549 interwencji podczas, których założono 216 Niebieskich Kart, w 2012 r. odnotowano 1.371 interwencji podczas, których założono 263 Niebieskie Karty.

W rozumieniu stosowanej przez Policję procedury Niebieskiej Karty osobami pokrzywdzonymi na skutek przemocy są nie tylko bezpośrednie ofiary przemocy, wobec których stosowana była przemoc, ale również dzieci, przebywające w rodzinie, w której dochodzi do przemocy. Najliczniejszą grupę osób pokrzywdzonych stanowią kobiety ok. 666 (dane za okres 2010 – 2012), następnie dzieci 549 pokrzywdzonych, najmniej liczną grupą pokrzywdzonych to mężczyźni. W dwóch gminach – Konstantynów i Leśna Podlaska nie odnotowano żadnego przypadku pokrzywdzenia.

Tabela. XI . Zestawienie liczbowe interwencji domowych, w tym interwencji podczas których sporządzono Niebieską Kartę w rozbiciu na poszczególne gminy w latach 2010 – 2012

Jednostka samorządu terytorialnego	Liczba interwencji domowych/liczba sporządzonych NK wg stanu na dzień 31.12.2010	Liczba interwencji domowych/liczba sporządzonych NK wg stanu na dzień 31.12.2011	Liczba interwencji domowych/liczba sporządzonych NK wg stanu na dzień 31.12.2012
Biała Podlaska - gmina	261/16	232/14	270/24
Terespol - gmina	114/25	119/43	128/48
Terespol - miasto	139/28	95/36	114/40
Międzyrzec Podlaski - gmina	510/12	453/15	419/39
Międzyrzec Podlaski - miasto	224/6	158/15	172/13
Drelów	79/5	50/4	51/5
Janów Podlaski	65/0	36/0	94/2
Kodeń	42/12	23/5	45/16
Konstantynów	52/0	26/0	46/0
Leśna Podlaska	13/0	7/0	48/0
Łomazy	23/7	23/5	41/1
Piszczac	117/28	113/41	89/44
Rokitno	7/0	5/0	34/1
Sławatycze	6/1	10/2	28/0
Sosnówka	7/6	17/3	28/1
Tuczna	32/5	44/5	39/1
Wisznice	421/3	53/7	80/8
Zalesie	105/39	67/24	38/21
Rossosz	26/2	18/2	26/0
Powiat Bialski	2.243/195	1.549/216	1.371/263

Źródło danych :Komenda Miejska Policji w Białej Podlaskiej

Tabela .XII. Zestawienie liczby pokrzywdzonych na skutek przemocy w rodzinie w latach w latach 2010 – 2012

Jednostka samorządu terytorialnego	2010			2011			2012		
	Kobiety	Dzieci	mężczyźni	Kobiety	Dzieci	mężczyźni	Kobiety	Dzieci	mężczyźni
Biała Podlaska - gmina	14	2	0	8	6	0	31	16	8
Terespol - gmina	34	26	4	32	40	10	57	45	8
Terespol - miasto	28	22	6	32	38	6	38	44	12
Międzyrzec Podlaski - gmina	6	2	1	14	1	1	10	0	3
Międzyrzec Podlaski - miasto	12	2	2	16	2	3	39	2	0
Drelów	4	1	1	3	1	1	4	0	1
Janów Podlaski	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Kodeń	12	24	3	4	3	1	16	29	3
Konstantynów	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leśna Podlaska	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Łomazy	4	0	1	4	0	1	1	0	0
Piszczac	30	52	3	33	37	7	51	34	20
Rokitno	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Sławatycze	1	0	0	2	0	0	0	0	0
Sosnówka	6	0	0	2	0	1	1	0	0
Tuczna	5	0	0	3	0	0	1	0	0
Wisznice	1	0	0	6	0	1	7	0	1
Zalesie	36	74	5	23	23	3	24	25	11
Rossosz	6	0	0	2	0	0	0	0	0
Powiat Bialski	199	205	26	184	151	35	283	195	67

Źródło danych :Komenda Miejska Policji w Białej Podlaskiej

3.2. Infrastruktura pomocy społecznej w Powiecie Bialskim

1. Ośrodki Pomocy Społecznej

Pomoc społeczna jest jedną z dziedzin polityki społecznej państwa. Stanowi element zabezpieczenia socjalnego. Działania prowadzone w zakresie pomocy społecznej mają na celu umocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin oraz udzielenie im pomocy w przypadku trudnej sytuacji życiowej. Obowiązek realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego. Na terenie Powiatu Bialskiego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują miejskie (2) i (17) gminne ośrodki pomocy społecznej .

2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej jest jednostką samorządu terytorialnego. Powstało w 1999r. w efekcie reformy administracyjnej kraju wraz z utworzeniem Powiatu Bialskiego. Swoją codzienną pracę tutaj Centrum opiera na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej oraz aktach wykonawczych do w/w ustawy. Centrum wykonuje określone ustawami zadania publiczne powiatu o charakterze ponad-gminnym w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych oraz zadania z zakresu administracji rządowej. Realizuje koncepcję budowy systemu pomocy społecznej zgodną z zasadą pomocniczości, której celem jest skuteczne wspieranie aktywności i zaangażowania samych zainteresowanych osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Priorytetem podejmowanych działań jest zawsze dobro drugiego człowieka. W styczniu 2012r. w związku z wejściem w życie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w tutaj Centrum został wyznaczony Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Rodziny zastępcze zostały objęte opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Główne obszary działania Centrum to:

- - prowadzenie rodzin zastępczych,
- - prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- - prowadzenie domów pomocy społecznej,
- - praca z pełnoletnimi wychowankami rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- - pomoc osobom niepełnosprawnym,
- - pomoc dziecku i rodzinie będącym w kryzysie,
- - prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej,
- - współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- - pomoc uchodźcom,
- - pozyskiwanie środków na różnorodne programy i szkolenia kierowane zarówno do pracowników jak i beneficjentów pomocy społecznej,
- - pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na opiekunów zastępczych,

Jednym z wielu zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej jest prowadzenie i wspieranie funkcjonowania rodzin zastępczych, a także poszukiwanie, szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na przyszłych opiekunów zastępczych. Dane dotyczące rodzin zastępczych w latach 2009-2013 przedstawiają tabele XIII i XIV.

Tabela .XIII.

Rodzaje rodzin zastępczych	2009		2010		2011	
	Ilość rodzin	Liczba dzieci	Ilość rodzin	Liczba dzieci	Ilość rodzin	Liczba dzieci
Spokrewnione z dzieckiem	85	118	88	125	84	117
Niespokrewnione z dzieckiem	25	54	24	58	18	36
Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym	3	18	3	18	4	25
- wielodzietne	2	13	2	13	3	18
- o charakterze pogotowia rodzinnego	1	5	1	5	1	7
Razem	118	190	115	201	106	178

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MP i PS - 03

Tabela .XIV.

Rodzaje rodzin zastępczych	2012		Do dnia 30.09.2013	
	Ilość rodzin	Liczba dzieci	Ilość rodzin	Liczba dzieci
Spokrewnione z dzieckiem	57	80	58	77
Niezawodowe	39	54	34	47
Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	8	1	4
Zawodowe	5	17	7	25
Rodzinne Domy Dziecka	2	17	2	12
Razem	104	176	102	165

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MP i PS - 03

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wspiera w procesie usamodzielniania się osoby opuszczające rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze. Osoby te otrzymują pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie lub zagospodarowanie, a także przez cały okres współpracy z tut. Centrum objęte są szerokim zakresem pracy socjalnej. Polega to zwłaszcza na pomocy w znalezieniu mieszkania, uzyskaniu dodatkowych świadczeń, załatwianiu spraw urzędowych oraz motywacji do dalszej nauki. Efektem tej pracy jest duży procent wychowanków kształcących się i podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe.

Tabela .XV . Zestawienie liczbowe o udzielonej pomocy w latach 2010-2012

Lata	Liczba wychowanków kontynuujących naukę	Liczba wychowanków objętych pomocą na usamodzielnienie i zagospodarowanie
2009	118	41
2010	121	33
2011	113	47

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MP i PS - 03

Centrum prowadzi również działania w oparciu o założenia ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W ramach tej ustawy realizowane są zadania dotyczące dofinansowywania zakupu sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego, turnusów rehabilitacyjnych, likwidacji barier: w komunikowaniu się, architektonicznych i technicznych, dofinansowanie do tłumacza języka migowego oraz dofinansowania do organizacji sportu kultury i turystyki. W ramach środków PFRON zlecane mogą być również zadania organizacjom pozarządowym. Zgodnie z w/w ustawą do zadań powiatu należy również tworzenie warsztatów terapii zajęciowej. Zadania te są finansowane ze środków PFRON. Realizowane są również programy celowe PFRON: Program Wyrównywania Różnic Między Regionami oraz Program Aktywny Samorząd. W chwili utworzenia Powiatu Bialskiego funkcjonował WTZ w Międzyrzeczu Podlaskim. Natomiast od początku istnienia Centrum powstały cztery nowe warsztaty terapii zajęciowej(WTZ w Wisznicach, WTZ w Kodniu, Caritas Misericordia w Białej Podlaskiej oraz WTZ w Konstantynowie).

Zgodnie z art. 19 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy udzielanie pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mających trudności w integracji ze środowiskiem. Natomiast art.20 ust.1 pkt. 1,4 i 5 wskazuje zadania administracji rządowej realizowane przez powiat. Zakres tych zadań obejmuje opracowanie i realizacja indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ, udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej , finansowania pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych

oraz w rodzinach zastępczych. Rodzaj pomocy dla cudzoziemca określa art. 92 w/w ustawy. Pomoc udzielana jest w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy.

Tabela .XVI. Pomoc udzielana cudzoziemcom w latach 2009 - 2011

Lata	Liczba rodzin	Formy pomocy cudzoziemcom
2009	9 (35 osób)	Środki finansowe na zakup żywności, odzieży, obuwia, opłatę czynszu za wynajem mieszkania, naukę języka polskiego, ubezpieczenie zdrowotne
2010	5 (17 osób)	Środki finansowe na zakup żywności, odzieży, obuwia, opłatę czynszu za wynajem mieszkania, naukę języka polskiego,
2011	0	0

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MP i PS - 03

Poza działalnością wynikającą z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej PCPR pozyskuje dodatkowe środki, które przeznaczone są na różnorodne programy oraz szkolenia.

Dzięki środkom uzyskanym z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej cyklicznie organizowana jest akcja promująca ideę rodzicielstwa zastępczego połączona z festynami integracyjnymi. Akcja ma na celu przybliżenie społeczności lokalnej problemu sieroctwa społecznego oraz pozyskanie kandydatów na opiekunów zastępczych. Ponadto od 2007r. realizowany jest Program Korekcyjno – Edukacyjny „ Przestań Być wrogiem, a zostań przyjacielem” skierowany do sprawców przemocy domowej. Tut. Centrum prowadzi również regularny nabór i szkolenie kandydatów na przyszłych opiekunów zastępczych.

3. Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze.

W Powiecie Bialskim funkcjonują następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze: Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Komarnie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Janowie Podlaskim, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Szachach, Dom Rodzinny w Żabcach, dwa Domy Rodzinne „ Jedno Serce” w Bohukałach.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Komarnie.

Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Komarnie funkcjonuje od 01.08.1997r. Położona jest w Gminie Konstantynów we wsi Komarno. Od 1999r. organem prowadzącym Dom jest Powiat Bialski. Jest placówką socjalizacyjną, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej. Dom dysponuje miejscami dla 30 wychowanków.

Przy Domu od roku 2004 funkcjonuje Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Dziecka w Komarnie, które wspiera działalność placówki pozyskując środki finansowe i materialne. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Realizuje swoje cele poprzez organizowanie bezpośredniej pomocy wychowankom, w tym zwłaszcza pomocy w wykształceniu i przygotowaniu do dorosłego życia. Stowarzyszenie w swojej działalności skupiało się głównie na pomocy rzeczowej oraz finansowej dla instytucjonalnych placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu ziemskiego, poprzez integrację placówek ze środowiskiem lokalnym oraz z zaprzyjaźnionymi instytucjami działającymi w zakresie pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej. Przy udziale Stowarzyszenia organizowane są wycieczki dla wychowanków placówek, do Warszawy, gdzie zwiedzano Centrum Nauki „Kopernik”, Białowieży czy Bałtowa. Ponadto Stowarzyszenie pozyskuje i uczestniczy w przekazywaniu darowizn na rzecz wychowanków takich jak odzież, artykuły spożywcze, paczki na Boże Narodzenie, podręczniki szkolne, prezenty komunijne oraz pozyskuje środki na remonty placówek.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Janowie Podlaskim.

Od 01.04.2010r. do 31.12.2012r. placówka funkcjonowała, jako Filia Domu Dziecka w Komarnie. Aktualnie jest jednostką organizacyjną podlegającą Centrum Administracyjnemu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Komarnie. Centrum odpowiada za obsługę ekonomiczno – administracyjną i organizacyjną prowadzonej placówki. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza realizuje swoje cele współpracując z rodziną wychowanka, asystentem rodziny, organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania lub pobyt rodziców dzieci, sądami rodzinnymi, ośrodkami adopcyjnymi i innymi jednostkami pomocy społecznej oraz instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Janowie Podlaskim dysponuje 12 miejscami. Zapewnia warunki prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci zaspokajając potrzeby emocjonalne kompensujące brak domu rodzinnego. Ponadto do zadań placówki należy prowadzenie działalności związanej z poradnictwem rodzinnym, poszukiwanie rodzin zaprzyjaźnionych dla swoich wychowanków w środowisku lokalnym, współpraca ze szkołą,

ośrodkami pomocy społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, rodzinnych i innych, pomoc w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków.

Placówka Opiekuńczo-wychowawcza w Szachach.

Od 2003 roku placówka funkcjonowała, jako Filia Domu Dziecka w Komarnie, dysponując 14 miejscami dla dorastającej młodzieży w wieku od 14 roku życia do usamodzielnienia. Aktualnie jest jednostką organizacyjną podlegającą Centrum Administracyjnemu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Komarnie. Centrum odpowiada za obsługę ekonomiczno – administracyjną i organizacyjną prowadzonej placówki. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza realizuje swoje cele współpracując z rodziną wychowanka, asystentem rodziny, organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania lub pobyt rodziców dzieci, sądami rodzinnymi, ośrodkami adopcyjnymi i innymi jednostkami pomocy społecznej oraz instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Dom Rodzinny w Żabcach.

Dom Rodzinny w Żabcach funkcjonuje od 01.01.2001 roku. Dysponuje miejscami dla 8 wychowanków. W trakcie funkcjonowania Domu wykonano wiele prac podnoszących standard Domu. Było to możliwe również dzięki wsparciu finansowemu z Kontraktów wojewódzkich. Po wyremontowaniu budynku gospodarczego przy Domu powstało mieszkanie chronione przeznaczone dla czterech osób. Dzięki funduszom z Ochrony Środowiska przy Domu zainstalowano przydomową oczyszczalnię ścieków. Od początku istnienia Dom otrzymuje też wsparcie finansowe od organizacji pozarządowych i innych darczyńców. Korzystał ze wsparcia Funduszu Edukacyjnego św. Mikołaja. Dzięki tym środkom dzieci systematycznie uczyły się j. angielskiego, a także miały możliwość wypoczynku w okresie wakacji i ferii.

Wychowankowie chętnie uczestniczą w różnego rodzaju konkursach, wielokrotnie odnosząc sukcesy. Usamodzielniona młodzież kontynuuje naukę na studiach wyższych. Jest także obejmowana programami realizowanymi przez PCPR, które w dużym stopniu wspomagają rozwój osobowy i zwiększają szansę na znalezienie zatrudnienia na rynku pracy.

Rodzinne Domy Dziecka Nr 1 i 2 w Bohukałach.

Rodzinne Domy Dziecka Nr 1 i 2 w Bohukałach funkcjonują od 1998r. Organem prowadzącym jest obecnie Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Jedno Serce”. Domy posiadają miejsca łącznie dla 16 dzieci. Zapewniają opiekę, pomoc i wychowanie dzieciom pozbawionym odpowiedniej opieki rodziców biologicznych w środowisku najbardziej zbliżonym

do rodziny naturalnej. Ponadto przy Domu Rodzinnym Nr 1 funkcjonuje mieszkanie chronione dla czworga wychowanków. Rodzinne Domy w Bohukałach pozyskują dodatkowe środki, które przeznaczają na potrzeby dzieci. Korzystają z pomocy różnych fundacji m.in : Orlen „, Dar Serca”, Świętego Mikołaja, Radia Zet. Dzięki programom finansowanym przez Fundację Św. Mikołaja dzieci mogły korzystać z wyjazdów edukacyjnych i korepetycji, wypoczynku letniego i zimowego.

3. Domy Pomocy Społecznej.

Dom Pomocy Społecznej w Konstantynowie

Dom Pomocy Społecznej Konstantynowie jest samodzielną powiatową jednostką organizacyjną świadczącą usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu dla 108 osób niepełnosprawnych, które potrzebują całodobowej opieki, pielęgnacji, ciepła, serdeczności i ludzkiej życzliwości. Dom wpisany jest do rejestru domów pomocy społecznej Wojewody Lubelskiego i posiada zezwolenie na czas nieokreślony.

Dom zatrudnia 66 osób wykwalifikowanej kadry. Kierując się zasadą „człowiek najlepszą inwestycją” stworzone zostały optymalne warunki pobytu mieszkańców i pracy załogi. Wykwalifikowana kadra Domu tworzy mieszkańcom przyjazne środowisko i miejsce bezpiecznego pobytu i rozwoju, którego zabrakło w środowisku rodzinnym.

Dom Pomocy Społecznej w Kostomłotach.

Dom Pomocy Społecznej w Kostomłotach jest jednostką organizacyjną Powiatu Bialskiego, zapewniającą całodobową opiekę dla 40 osób przewlekłe psychicznie chorych, kobiet i mężczyzn. Dom wpisany jest do rejestru domów pomocy społecznej Wojewody Lubelskiego i posiada zezwolenie na czas nieokreślony.

Stosunkowo niewielka ilość mieszkańców Domu i zatrudnionego w nim personelu sprzyja budowaniu bliskich relacji i prawdziwie rodzinnej atmosfery- zarówno życia, jak i pracy. Poszanowanie godności i intymności drugiego człowieka, wrażliwość na problemy i wyczulenie na potrzeby innych-to naczelne zasady przyświecające pracownikom Domu, co w pełni oddaje Jego motto - „Zobacz człowieka i bądź człowiekiem”. Dom Pomocy Społecznej w Kostomłotach funkcjonuje nieprzerwanie od 1986 roku. Kostomłocki Dom powstał na bazie dawnej szkoły tzw. „1000-latki”. W ciągu blisko trzydziestu lat działalności przeprowadzono wiele modernizacji i remontów, których celem było nie tylko dostosowanie bazy lokalowej do obowiązujących standardów i przystosowanie Domu do potrzeb osób niepełnosprawnych, ale również nadanie placówce funkcjonalnego i domowego charakteru.

Na wniosek Starosty Bialskiego z dnia 29.06 2010 r. o zmianę typu Domu, Wojewoda Lubelski decyzją PS.II.9013/10/10 z dnia 09.09.2010 r. zmienił profil placówki. Dom z jednostki przeznaczonej dla osób przewlekłe somatycznie chorych i osób w podeszłym wieku przekształcił się w Dom przeznaczony dla osób przewlekłe psychicznie chorych. Powodem reorganizacji była chęć wyjścia naprzeciw potrzebom i problemom społecznym. Zdrowie psychiczne stanowi ważny wyznacznik funkcjonowania i życia człowieka. Obecnie coraz większy procent społeczeństwa otwarcie przyznaje się do problemów ze zdrowiem psychicznym i do korzystania z pomocy specjalistów, tym samym rośnie także zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające.

Dom Pomocy Społecznej w Kozuli

Dom Pomocy Społecznej w Kozuli jest samodzielną powiatową jednostką organizacyjną zapewniającą całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku, przewlekłe somatycznie chorym, dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie, oraz dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, a także osobom przewlekłe psychicznie chorym.

Dom zapewnia mieszkańcom bardzo dobre warunki bytowe i lokalowe, Osoby zamieszkują w 1, 2 i 3-osobowych pokojach z łazienkami, dom pozbawiony jest barier architektonicznych.

Do dyspozycji mieszkańców przygotowano pracownię zgodnie z ich zainteresowaniami a więc pracownię tkacką, robótek ręcznych, gospodarstwa domowego, bibliotekę, świetlicę, kaplicę, kąpiki do odpoczynku. W domu bardzo dobrze funkcjonuje rehabilitacja: sala gimnastyczna, hydroterapia i hipoterapia.

Przy Domu Pomocy Społecznej w Kozuli działa Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego „Stokrotka”, które wspiera między innymi zadania Domu, udziela pomocy we wszystkich możliwych formach osobom niepełnosprawnym a także współpracuje z instytucjami pomocy społecznej.

Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta w Kodniu.

Dom Pomocy Społecznej w Kodniu jest placówką przeznaczoną dla 26 kobiet w podeszłym wieku. Przedmiotem działania Domu jest w szczególności zapewnienie jego mieszkankom warunków bezpiecznego i godnego życia, zabezpieczenie potrzeb bytowych, zdrowotnych, opiekuńczych i religijnych. Dom świadczy również usługi wspomagające polegające na umożliwieniu mieszkankom udziału w terapii zajęciowej, podnoszenia sprawności i aktywizowaniu mieszkanki a także zaspokajaniu ich potrzeb religijnych i kulturowych.

4. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Białej Podlaskiej z Siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim

Ośrodek jest jednostką organizacyjną pobytu dziennego działającą od stycznia 2006, przeznaczoną dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu Powiatu Bialskiego, które z powodu choroby psychicznej mają trudności w funkcjonowaniu w codziennym życiu w środowisku, rodzinie i społeczeństwie. Ośrodek posiada 25 miejsc, korzystają z niego mieszkańcy miasta Międzyrzec Podlaski, gminy Międzyrzec Podlaski oraz gminy Drelów.

Celem Ośrodka jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego aktywnego życia, podniesienie poziomu zaradności życiowej, sprawności psychofizycznej, readaptacji do życia społecznego oraz w miarę możliwości do aktywności zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ośrodek realizuje:

- Psychoterapię indywidualną i grupową,
- psychoedukację,
- treningi umiejętności społecznych,
- działania integracyjno-środowiskowe,
- zajęcia ruchowe i rekreacyjne,
- terapię przez pracę,
- zajęcia terapeutyczne w pracowniach: artystyczno-muzycznej, komputerowej, kulinarnej.

5. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej funkcjonujące na terenie Powiatu prowadzą działalność w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, zaradności życiowej oraz psychofizycznych sprawności, podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcia zatrudnienia. Są to placówki pobytu dziennego. Zajęcia w warsztacie prowadzone są zgodnie z indywidualnym programem przygotowanym dla uczestnika warsztatu. Najważniejszym jego zadaniem jest prowadzenie procesu rehabilitacji tak, aby uczestnicy osiągnęli jak najwyższy stopień przystosowania do życia w pełni uspołecznionego.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Kodniu

W ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych Gmina Kodeń utworzyła - Warsztat Terapii Zajęciowej i Środowiskowy Dom Samopomocy w Kodniu. Głównym celem placówek jest prowadzenie działań ograniczających tendencje do bierności, izolacji i

wykluczenia tej szczególnej grupy osób. Opieką obejmują osoby niepełnosprawne z Gminy Kodeń, Piszczac, Tucza, Sławatycze, Terespol miasto i gmina.

Warsztat Terapii Zajęciowej działający przy GOPS w Kodniu funkcjonuje od 1 grudnia 2004r. W placówce działa 5 pracowni: plastyczna, rękodzieła, krawiecka, komputerowa, gospodarstwa domowego. Jest to placówka pobytu dziennego przeznaczona dla osób niepełnosprawnych o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej.

Współpraca WTZ i ŚDS zaowocowała powstaniem grupy teatralnej „Perły Życia”, w skład której wchodzi Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy w Kodniu.

W związku z tym, że pracownicy WTZ i ŚDS są członkami Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Jedność” w Kodniu mają możliwość realizować różnorodne przedsięwzięcia. Wiąże się to z pisanie projektów i pozyskiwaniem środków oraz osobistym angażowaniem.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Międzyrzecu Podlaskim.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Międzyrzecu Podlaskim powstał w styczniu 1999 roku. Organem prowadzącym jest Podlaskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych. Placówka mieści się w budynku Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Międzyrzecu Podlaskim. Celem warsztatu jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia, która odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej.

Terapia uczestników odbywa się na podstawie indywidualnego programu terapii i rehabilitacji dostosowanego do potrzeb i możliwości każdego uczestnika. Uczestnicy są objęci kompleksową rehabilitacją realizowaną poprzez:

- zajęcia terapeutyczne w pracowniach: plastycznej, krawieckiej, gospodarstwa domowego, galanterii skórzanej i komputerowej.
- kinezyterapię
- zajęcia na basenie
- wsparcie psychologiczne
- opiekę medyczną - pielęgniarstwa.
- zajęcia kulturalno – rekreacyjne.

Jednostka prowadząca Warsztat – Podlaskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych pozyskuje środki finansowe z Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski, z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej oraz sponsorów. Z pozyskanych funduszy organizuje imprezy kulturalne, sportowo-rekreacyjne, wycieczki dla osób niepełnosprawnych. Uczestnicy WTZ również biorą czynny udział w imprezach integracyjnych współorganizowanych przez PSON.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wisznicach

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wisznicach powstał w grudniu 2005 roku. Jest placówką pobytu dziennego, przeznaczoną dla osób o zróżnicowanym stopniu i rodzaju niepełnosprawności. Na co dzień otacza opieką 35 osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Wisznice, Rossosz, Łomazy i Sosnówka.

Głównym celem działalności Warsztatu jest rehabilitacja zawodowa i społeczna, czyli odpowiednie przygotowanie uczestników do podjęcia zatrudnienia na chronionym bądź otwartym rynku pracy oraz ogólny rozwój i poprawa sprawności, które są niezbędne do możliwie samodzielnego i aktywnego życia w środowisku każdego uczestnika.

Realizacja zadań Warsztatu odbywa się poprzez działania terapeutyczne dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników w ramach sześciu pracowni zawodowych. Ponadto prowadzone są również zajęcia w formie terapii środowiskowej (wycieczki, imprezy i spotkania integracyjne, konkursy, turnieje) oraz rehabilitacji ruchowej. Aby zapewnić większą efektywność podejmowanych działań podopieczni uczestniczą w zajęciach kulturalno - oświatowych oraz są objęci wsparciem psychologicznym.

Zajęcia są prowadzone w sześciu pracowniach:

- gospodarstwa domowego;
- multimedialnej;
- artystycznej;
- techniczno – stolarskiej
- florystyczno – ogrodniczej
- krawieckiej.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Konstantynowie

W ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych Gmina Konstantynów utworzyła Warsztat Terapii Zajęciowej, który powstał w grudniu 2013 roku. Jest placówką pobytu dziennego, przeznaczoną dla osób o zróżnicowanym stopniu i rodzaju niepełnosprawności. Na co dzień otacza opieką 20 osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Konstantynów, Biała Podlaska, Rokitno oraz Powiatu Łosickiego gmina Stara Kornica.

Głównym celem działalności Warsztatu jest rehabilitacja zawodowa i społeczna, czyli odpowiednie przygotowanie uczestników do podjęcia zatrudnienia na chronionym bądź otwartym rynku pracy oraz ogólny rozwój i poprawa sprawności, które są niezbędne do możliwie samodzielnego i aktywnego życia w środowisku każdego uczestnika.

Realizacja zadań Warsztatu odbywa się poprzez działania terapeutyczne dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników w ramach czterech pracowni zawodowych, prowadzona jest również rehabilitacja ruchowa. Aby zapewnić większą efektywność podejmowanych

działań podopieczni uczestniczą w zajęciach kulturalno - oświatowych oraz są objęci wsparciem psychologicznym.

Zajęcia są prowadzone w czterech pracowniach:

- gospodarstwa domowego;
- rękodzieła artystycznego;
- komputerowa;
- techniczna.

6. Środowiskowe formy wsparcia

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kodniu

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kodniu jest dziennym ośrodkiem wsparcia utworzonym przez Gminę Kodeń. Dom Przeznaczony jest dla 15 niepełnosprawnych osób. Swoją działalność rozpoczął w listopadzie 2006 roku. Uczestnikami zajęć są osoby pełnoletnie wykazujące zaburzenia psychiczne. Na terenie domu prowadzone są zajęcia: kulinarne, artystyczne, komputerowe, ruchowe i aktywizujące. Placówka zapewnia osobom z zaburzeniami psychicznymi opiekę i pomoc niezbędną do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia ich zaradności i samodzielności życiowej.

Środowiskowy Klub w Zabłociu

Środowiskowy Klub w Zabłociu jest dziennym ośrodkiem wsparcia utworzonym przez Gminę Kodeń. Działalność Klubu adresowana jest do dzieci i młodzieży. Klub prowadzi zajęcia w zakresie :

- zapewnienie opieki wychowawczej,
- edukacji artystycznej,
- zajęć korekcyjnych, pomoc w nauce,
- organizowania czasu wolnego poprzez zajęcia sportowe, gry, zabawy,
- rozwijania uzdolnień i zainteresowań.

Zajęcia w Klubie odbywają się dwa razy w tygodniu (piątek w godz. 13,00 – 18,00, sobota 9,00-18,00).

Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna w Międzyrzecu Podlaskim

Świetlica socjoterapeutyczna jest prowadzona przez Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego . Bazą Placówki są 3 pomieszczenia w budynku przy ul. Piłsudskiego 6 w

Międzyrzeczu Podlaskim. Placówka realizuje działania opiekuńczo-wychowawcze, wsparcie i poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne dla 30 dzieci i ich rodzin. Wśród różnorodnych działań Placówki są między innymi codzienna pomoc w nauce, zajęcia plastyczne, zajęcia teatralno-taneczne, kolonie wypoczynkowe w okresie wakacyjnym, dożywianie. Działania Placówki wspierane są przez wolontariuszy – uczniów szkół Ponadgimnazjalnych.

7. Organizacje Pozarządowe

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej niosąc pomoc osobom potrzebującym współpracuje z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie organizowania i prowadzenia specjalistycznego poradnictwa oraz terapii rodzinnej dla rodzin naturalnych i zastępczych, dofinansowania kosztów prowadzenia ośrodka interwencji kryzysowej dla rodzin, w których występuje przemoc domowa, alkoholizm oraz upośledzenie umysłowe.

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie Profilaktyki i Terapii „SENS”.

Stowarzyszenie niesie pomoc ofiarom przemocy domowej, organizuje sesje terapeutyczne skoncentrowane na rozwiązywaniu problemów zgłaszanych przez poszkodowanych, sesje psychoedukacyjne mające na celu wyposażenie ofiar przemocy w wiedzę dotyczącą przemocy, jej cykli, przestępstw, wypadków drogowych, a także osobom uzależnionym oraz przechodzącym różnego rodzaju kryzysy. Udziela pomocy terapeutycznej, psychologicznej, profilaktycznej, medycznej, socjalnej. W ramach pomocy prawnej załatwiane są sprawy alimentacyjne, rozdzielenie wspólności majątkowej, doniesienia o przestępstwie, przymusowego leczenia partnera itp.. Ośrodek zapewnia czasowe schronienie matkom i ich dzieciom do czasu uregulowania sytuacji rodzinnej. Powyższa pomoc udzielana jest bezpłatnie, całodobowo we wszystkie dni w roku. Stowarzyszenie realizuje zadania ośrodka interwencji kryzysowej.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Białej Podlaskiej

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Koło „ w Białej Podlaskiej prowadzi swoją działalność na dwóch płaszczyznach tj. Dziennego Centrum Aktywności powołanego do życia uchwałą Zarządu Głównego od dnia 1 lutego 1995 roku, dla dzieci i młodzieży powyżej 7-roku życia, oraz Ośrodka Wczesnej Interwencji powołanego do

życia uchwałą Zarządu Głównego od dnia 1 kwietnia 1997 roku przeznaczony jest dla dzieci od 0 do 7 roku życia.

Działalność ta jest regulowana przez dwa odrębne Statuty, których przedmiotem jest:

- działanie na rzecz wyrównywania szans dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym i ruchowym,
  - prowadzenie ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym,
  - zapobiegania ich niepełnosprawności poprzez poprawę stanu zdrowia, sprawności ruchowej i psychoruchowej,
  - udzielanie poradnictwa rodzinom, dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo.
- Stowarzyszenie realizuje swoje zadania poprzez specjalistyczną kadrę.

Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana.

Oddział Miejski Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Białej Podlaskiej posiada wieloletnie doświadczenie pracy na rzecz rodziny. Główne kierunki działalności są adresowane do rodzin dysfunkcyjnych, niezaradnych życiowo i ubogich.

Oddział niesie pomoc charytatywną, doradztwo kryzysowe i rodzinne, pracuje z młodzieżą z rodzin dysfunkcyjnych, prowadzi interwencję kryzysową.

Przy Stowarzyszeniu działa Grupa Wsparcia Rodzin, utworzona dla rodzin potrzebujących, decydujących się na wzajemne wsparcie i samopomoc.

Fundacja Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom w Doldze.

Głównym założeniem Fundacji jest pomoc osobom uzależnionym od alkoholu, pragnącym zerwać z nałogiem oraz całym rodzinom uwikłanym w problem alkoholowy, w tym matkom z dziećmi, młodocianym i bezdomnym. Dodatkowo pomocą specjalistyczną są obejmowani sprawcy przemocy domowej.

Osoby korzystające z pomocy otrzymują zakwaterowanie i wyżywienie, ponadto zostają objęte specjalistycznymi programami terapeutycznymi, uczestniczą w zajęciach terapeutycznych, są objęte całodobową opieką socjalną, medyczną, prawną, mają zapewniony nocleg i 3 posiłki dziennie, niezbędne leki, ubezpieczenie i poradnictwo indywidualne.

Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Jedno Serce”

Stowarzyszenie powstało w 2009r.. Oferuje pomoc rodzinom przeżywającym problemy z właściwym pełnieniem funkcji opiekuńczych, poprzez szkolenia, warsztaty, spotkania edukacyjne. Stowarzyszenie prowadzi świetlicę środowiskową dla dzieci żyjących w tych rodzinach. Otrzymują w niej pomoc psychologiczną, socjoterapeutyczną i edukacyjną. Mogą tu

rozwijać swoje zainteresowania, mają też możliwość zjedzenia ciepłego posiłku. Poza tym Stowarzyszenie jest organem prowadzącym dwie rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze w Bohukałach. Udziela wsparcia dzieciom przebywającym w rodzinnej pieczy zastępczej poprzez wspólne wyjazdy edukacyjno - integracyjne, zajęcia warsztatowe, aktywny wypoczynek. Prowadzi dla nich programy stypendialne, mające na celu zachęcenie dzieci i młodzież do podjęcia większego wysiłku w proces własnej edukacji. W swoich działaniach stowarzyszenie kładzie nacisk na systematyczny rozwój rodziców zastępczych poprzez organizowanie dla nich specjalistycznych szkoleń oraz zapewnienie profesjonalnego wsparcia(np. prawnego, psychologicznego). Rodzice zastępczy spotykając się na różnego rodzaju zajęciach wymieniają się doświadczeniami, wspólnie poszukują skutecznych sposobów radzenia sobie ze specyficznymi problemami. Takie działania zapobiegają poczuciu osamotnienia i stanowią źródło wsparcia. Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego "Jedno Serce" zrealizowało wiele projektów we współpracy z administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.

Rozdział IV.

Analiza SWOT

4.1. Mocne i słabe strony

Analiza SWOT pozwala na wskazanie najważniejszych dla społeczeństwa lokalnego problemów. Analiza ta jest metodą która podkreśla mocne i słabe strony powiatu, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić na obszarze działania.

Zebrany materiał diagnostyczny został poddany analizie SWOT polegającej na zbadaniu silnych i słabych stron Powiatu Bialskiego. Analiza wskazuje potencjał jakim dysponuje Powiat Bialski oraz precyzuje istniejące niedobory

Mocne i słabe strony

Mocne strony	Słabe strony
➤ Zaplecze/infrastruktura pozwalająca na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej: – powiatowe centrum pomocy rodzinie, – ośrodek pomocy społecznej w każdej gminie, – domy pomocy społecznej, – całodobowe placówki opiekuńczo wychowawcze, – mieszkania chronione, – warsztaty terapii zajęciowej, – środowiskowe domy samopomocy, – świetlice środowiskowe dla dzieci, – świetlice środowiskowe dla dorosłych – organizacje pozarządowe, – powiatowy ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, – gminne ośrodki kultury, – poradnia psychologiczno-pedagogiczna, – usługi opiekuńcze w gminach, ➤ Wykwalifikowana kadra sytemu pomocy społecznej.	➤ Bezrobocie i zjawisko wykluczenia społecznego. ➤ Zjawisko starzejącego się społeczeństwa. ➤ Mała ilość placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych, profilaktyczno-wychowawczych) funkcjonujących na terenie gminy . ➤ Niewystarczające środki finansowe. ➤ Obciążenie nadmiarem obowiązków pracowników pomocy społecznej. ➤ Brak środowiskowych form wsparcia. ➤ Wzrost liczby osób wymagających wsparcia i pomocy. ➤ Wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo. ➤ Niska aktywność społeczności lokalnej. ➤ Brak ośrodków terapeutycznych. ➤ Braki w dostępie do bezpłatnej, specjalistycznej pomocy . ➤ Ograniczone możliwości otrzymania mieszkania przez wychowanków pieczy zastępczej. ➤ Słabo rozwinięty wolontariat.

➤ Organizowanie imprez integracyjnych, cyklicznych imprez kulturalnych. ➤ Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zaniedbywania i krzywdzenia dzieci w tym zjawiska przemocy domowej (Niebieska Karta). ➤ Funkcjonowanie zawodowych rodzin zastępczych. ➤ Sprawnie działający system szkolenia niespokrewnionych rodzin zastępczych ➤ Dostępność do środków zewnętrznych pozwalających na realizację zadań m. in. Aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, wychowanków pieczy zastępczej. Dokumenty programowe pozwalające na realizację zadań (programy: przeciwdziałania przemocy, rozwój pieczy zastępczej, współpracy z organizacjami pozarządowymi, ochrony zdrowia psychicznego, działań na rzecz osób niepełnosprawnych.	➤ Mała dostępność do powszechnego i bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego dla osób potrzebujących w gminach. ➤ Niska aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. ➤ Słaby dostęp osób niepełnosprawnych do usług społecznych. ➤ Mała ilość zakładów pracy chronionej zatrudniających osoby niepełnosprawne i spółdzielni socjalnych. ➤ Niski poziom zabezpieczania dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego.

Szanse i zagrożenia

Szanse	Zagrożenia
➤ Możliwość dofinansowania ze środków zewnętrznych programów na rzecz osób wymagających wsparcia. ➤ Wykwalifikowana kadra systemu społecznego. ➤ Kampanie społeczne na rzecz wzrostu świadomości istoty problemu osób wymagających wsparcia. ➤ Współpraca władz lokalnych z partnerami społecznymi w celu rozwiązania problemów społecznych. ➤ Realizacja programów powiatowych. ➤ Stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej.	➤ Wysokie bezrobocie, w tym długotrwałe powodujące wzrost dysfunkcji w rodzinach. ➤ Zjawisko starzejącego się społeczeństwa. ➤ Ograniczony dostęp do terapii rodzinnych, indywidualnych i małżeńskich. ➤ Zwiększanie się obszarów problemowych (bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie). ➤ Brak placówek pomagających dzieciom i młodzieży. ➤ Wzrost przestępczości. ➤ Ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Rozdział V.

Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i aktywnej integracji

Partnerstwo lokalne jest formą współpracy pomiędzy zaangażowanymi partnerami, którzy razem pracują nad identyfikacją problemów społecznych w powiecie, którzy przy zastosowaniu dostępnych zasobów podejmują działania na rzecz rozwiązania trudności i prowadzą do rozwoju społeczności lokalnej. Występowanie współpracy różnych instytucji, organizacji i osób wspiera postawy obywatelskie, poczucie lokalnego patriotyzmu i odpowiedzialności za podejmowane działania, jest motorem rozwoju społeczności lokalnej, a tym samym rozwoju społeczno-gospodarczego. Stronami współpracy mogą być instytucje, organizacje samorządowe, pozarządowe, przedsiębiorcy.

Partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju ekonomii społecznej jest bardzo istotne z punktu zaspakajania potrzeb podopiecznych podmiotów ekonomii społecznej. Ekonomia ta dotyka wielu sfer życia społecznego.

W Powiecie Bialskim ze względu na liczbę instytucji i organizacji pozarządowych istnieje możliwość podjęcia wspólnych działań na rzecz ekonomii społecznej. Działalność podmiotów ekonomii społecznej może przynieść między innymi takie korzyści, jak : powstanie nowych miejsc pracy, zmniejszenie wydatków socjalnych, powstanie lokalnych i solidnych dostawców usług i tym samym zwiększenie bazy podatkowej. Natomiast instrumenty ekonomii społecznej mogą wspomóc: aktywizację zawodową i społeczną osób wykluczonych, jak i zagrożonych marginalizacją społeczną , przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców, tworzenie dodatkowych możliwości zarobkowych, przeciwdziałanie ucieczce młodych osób, przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Bialskiego funkcjonuje kilka organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, starych uzależnionych, rodzin zastępczych. Podjęcie współpracy z tymi organizacjami zwiększyło by szanse poprawy ich sytuacji, szanse na rozwiązanie problemów czy usprawnienia tych podmiotów. Wpłynęło by to również na zwiększenie skuteczności realizacji zamierzonych celów , osiągnięcia dodatkowych korzyści.

Partnerstwo zwiększa skuteczność działania, pozwala na twórcze i innowacyjne wykorzystanie potencjału ludzi, zasobów i środków finansowych, umożliwia kompleksowe rozwiązywanie problemów lokalnych. W perspektywie programowej 2014 - 2022 zarówno krajowej jak i regionalnej, ekonomia społeczna uznawana jest za jeden z istotnych elementów działań w zakresie walki z ubóstwem i marginalizacją społeczną, jest ważnym instrumentem aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu oraz wychodzenia z bezrobocia.

Rozdział VI.

Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

U podstaw strategii leży koncepcja rozwoju zrównoważonego, to znaczy wykorzystującego harmonijnie wszystkie zasoby zbiorowości lokalnej: ekonomiczne, społeczne, kulturowe oraz przyrodnicze, w sposób który zapewni trwałość ich użytkowania i jednoczesną poprawę jakości życia mieszkańców. Jest to możliwe jedynie przy założeniu rozwoju zintegrowanego, co oznacz myślenie i działanie na wszystkich szczeblach administracji, efektywną pracę między resortami i administracją oraz między administracją a mieszkańcami, których programy rozwojowe będą dotyczyć, przy respektowaniu lokalnych wartości.

Opracowana strategia jest dokumentem otwartym, do którego w każdym czasie można wprowadzić zmiany, aby efektywnie realizować zadania zmierzające do poprawy sytuacji mieszkańców Powiatu Bialskiego.

6.1. Cele strategiczne, kierunki działań, wskaźniki realizacji strategii

Cel strategiczny I

Rozwój systemu pomocy osobom niepełnosprawnym

Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
2. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień
3. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i rehabilitacji
4. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem
5. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych
6. Likwidowanie barier funkcjonalnych
7. Przyjęcie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014 – 2022. , który wyznacza kierunki działań oraz precyzuje zadania do realizacji.
8. Realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Czas realizacji działań :

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2014 – 2022.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, PCPR, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów :

Budżet powiatu, środki PFRON, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych(rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich).

Cele operacyjne i kierunki działań:

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat.

Wskaźnik stopnia efektywności realizacji strategii:

1. Liczba rodzin objętych wsparciem.
2. Liczba kampanii społecznych.
3. Liczba osób biorących udział w organizowanych imprezach integracyjnych.
4. Liczba osób objętych aktywizacją zawodową.
5. Liczba zlikwidowanych barier funkcjonalnych.
6. Liczba osób objętych programem realizowanym w ramach EFS.

Cel strategiczny II

Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Zapewnienie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie.
2. Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
3. Objęcie rodzin pełną profilaktyką przeciw patologiom (narkomania, alkoholizm, przemoc).
4. Poprawa warunków funkcjonowania placówek opieki nad dzieckiem poprzez zapewnienie odpowiednich warunków bytowych wychowanków, możliwości rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań oraz zapewnienia odpowiednich warunków do wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
5. Rozwój formy rodzinnej opieki nad dzieckiem.
6. Promocja rodzicielska zastępczego
7. Organizacja imprez integracyjnych
8. Realizacja projektów w ramach EFS
9. Inicjowanie działalności stowarzyszeń zajmujących się opieką nad dzieckiem.

Czas realizacji działań :

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2014 – 2022.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, PCPR, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów :

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych(rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich).

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat, placówki oświatowe, policja, sąd.

Wskaźnik stopnia efektywności realizacji strategii:

1. Liczba rodzin objętych wsparciem.
2. Liczba kampanii społecznych.
3. Liczba organizowanych imprez oraz liczba osób biorących udział.
4. Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych.
5. Liczba organizowanych szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz liczba osób biorących udział.
6. Liczba zawiązanych rodzin zastępczych
7. Liczba osób biorących udział w projektach realizowanych na rzecz rodziny finansowanych ze środków zewnętrznych.

Cel strategiczny III

Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym

Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Aktywizacja i integracja społeczna
2. Tworzenie mieszkań chronionych
3. Organizowanie rehabilitacji społecznej
4. Aktywizacja zawodowa
5. Realizacja programów skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym
6. Opieka i wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, terapeutyczne, socjalne i prawne dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
7. Współpraca w tworzeniu spójnego systemu wsparcia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Czas realizacji działań :

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2014 – 2022.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, PCPR, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów :

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych(rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich).

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat.

Wskaźnik stopnia efektywności realizacji strategii:

1. Liczba osób objętych integracją społeczną i działaniami aktywizacyjnymi.
2. Liczba utworzonych mieszkań chronionych.
3. Liczba osób objętych aktywizacją zawodową.
4. Liczba osób biorących udział w programach skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem.
5. Liczba pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej objętych poradnictwem i terapią.
6. Liczba osób objętych programem realizowanym w ramach EFS.

Cel strategiczny IV

Przeciw działanie przemocy w rodzinie

Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Rozwój poradnictwa i upowszechnianie informacji z zakresu ofiar przemocy domowej.
2. Opracowanie materiałów informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach występowania przemocy
3. Upowszechnianie wiedzy psychologicznej na temat skutków przemocy domowej u dziecka
4. Terapia rodzinna dla ofiar przemocy domowej
5. Rozwój współpracy z placówkami medycznymi, oświatowymi, policją, kuratorami sądowymi

Czas realizacji działań :

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2014 – 2022.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, PCPR, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów :

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych (rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich).

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej , stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat, zakłady opieki zdrowotnej, policja, sąd, prokuratura.

Wskaźnik stopnia efektywności realizacji strategii:

1. Liczba rodzin objętych wsparciem.
2. Liczba kampanii społecznych
3. Liczba osób biorących udział w organizowanych imprezach integracyjnych.
4. Liczba rodzin objętych terapią rodzinną.
5. Liczba zlikwidowanych barier funkcjonalnych.

Cel strategiczny V

Rozwój partnerstwa lokalnego i działalności w sektorze ekonomii społecznej

Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań
2. Wspieranie działań na rzecz tworzenia aktywnych środowiska lokalnych
3. Inspirowanie społeczności lokalnych powiatu do tworzenia własnych lokalnych systemów wsparcia i pomocy różnym grupom społecznym
4. Budowanie partnerskich relacji pomiędzy mieszkańcami, samorządem, organizacjami i instytucjami
5. Włączanie lokalnych partnerów społecznych do aktywnego udziału w planowaniu i wdrażaniu inicjatyw rozwojowych
6. Realizacja projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czas realizacji działań :

Horyzont czasowy realizacji strategii, tj. lata 2014 – 2022.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, PCPR, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań, organizacje pozarządowe.

Środki finansowe na realizację celów :

Budżet powiatu, środki PFRON, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych (rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich).

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności ośrodki pomocy społecznej, jednostki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat.

Wskaźnik stopnia efektywności realizacji strategii:

1. Liczba organizacji pozarządowych z którymi prowadzona jest współpraca na rzecz partnerstwa lokalnego, ekonomii społecznej.
2. Liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie partnerstwa lokalnego i ekonomii społecznej.
3. Liczba programów i liczba osób realizowanych w ramach partnerstwa lokalnego.

Zbiór celów operacyjnych jest ciągle otwarty, z uwagi na możliwość pojawienia się nowych uwarunkowań społeczno – gospodarczych, a także z powodu iż strategia będzie doskonała w czasie, a zdobyte doświadczenia posłużą do tworzenia nowych rozwiązań w bliższej lub dalszej przyszłości.

6.2. Źródła finansowania, monitoring, ewaluacja, strategii

Środki finansowe na realizację działań zaplanowanych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bialskim na lata 2014 – 2022 będą pochodzić z :

1. budżetu Powiatu Bialskiego,
2. budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
3. budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
4. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
5. Funduszy europejskich,
6. i innych programów i grantów.

Koordynatorem realizacji strategii zgodnie z art.112.ust.9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. 2013, poz.182 z późn. zm.) jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Monitorowanie strategii polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastania poszczególnych kwestii społecznych. Realizacja strategii będzie monitorowana na bieżąco. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie raz na dwa lata będzie dokonywało oceny stopnia realizacji i osiągniętych efektów. Sporządzany będzie raport z postępów we wdrażaniu strategii.

Zarząd Powiatu raz na dwa lata przedłoży Radzie Powiatu sprawozdanie z realizacji założonych celów operacyjnych oraz weryfikację zadań niniejszej Strategii.